

Miért vagyok én hisztérikus?

Már megint én vagyok a bűnös. Ezúttal abban, hogy – bár a délszláv portyázók idáig nem jutottak – néhány nappal ezelőtt az észak-dunántúli üzletek polcairól is eltűnt az étolaj. A körzeti fő ellátója, a Győri Növényolajgyár igazgatója úgy nyilatkozott a körzeti rádióstúdió reggeli műsorában, hogy ők változatlan ütemben gyártanak, a hiány oka tehát az, hogy a lakosság felvásárolja az étolajat.

Tehát megint a lakosság a bűnös. *Vagyis én, a szomszédom, és Ön, kedves olvasom.* Bizony, mi vagyunk azok, akik időről időre „hisztérikus felvásárlási kampányokba” kezdünk, s emiatt eltűnik az üzletekből a papírsebkendő, a kristálycukor, a pirospaprika... A sort hosszan lehetne folytatni, most éppen az étolajnál tartunk.

De miért vagyok én hisztérikus? Miért vagyunk mi ily konok ellenségei önmagunknak? Mielőtt tömegesen kiáltanánk pszichiátriai kezelésért, talán nem ártana ellenőrizni a diagnózis helyességét. S akkor kiderülne, hogy mi bizony értelmesebben, logikusan cselekszünk; *a hisztérikus tüneteket az a gazdaság produkálja, amelyet még ma sem a kereskedelem, hanem az elosztás és a bürokrácia irányít.* A „létező szocializmusnak” sikerült kiirtania, elkorcsosítania a piaci mechanizmusokat, ám nem sikerült kiiktatnia a piac törvényeit. Ez az elmentmondás szüli meg időről időre, más-más cikkekből, kiszámíthatatlanul ám mégis törvénytörően a hiányt. Ezzel pedig valóban beindul egy öngerjesztő folyamat, amelyben egy idő után az ok felcserélhető az okozattal.

Vegyük például az étolajat! A szocialista tervgazdaság tudós tervezői kiszámítják, hogy mennyi a lakosság igénye, ehhez hozzáigazítják a gyártókapacitásokat, s elégedetten hátradőlnek székükben. Nincs is semmi baj, amíg valami homokszem nem kerül a gépezetbe. De óhatatlanul kerül. Ha másért nem, hát Murphy törvénye alapján, miszerint „*ha valami elromolhat, az el is romlik*”. Jelen esetben úgyszólván marékszám került a homok a gépezetbe, jugoszláv bevásárlóturisták képében. Ne higgyük azonban, hogy ők fosztották ki üzleteinket! Néhányat igen, a délvidéken – *ám a mostani országos hiányhoz kevesen voltak. Ahhoz a magyar lakosság reagálása kellett. Logikus reakciója, természetesen hozzá a sietve.* Kiszámítható volt ugyanis, hogy a déli országrészek kifosztott üzleteit fel kell tölteni. Elindultak tehát a boltba a magyarok is, étolajat venni, amíg lehet. S amit az első boltban nem kaptak, a másodikban már keutöf-hármat vettek. Ettől kezdve működik az öngerjesztő folyamat. Az üzletekben nincs étolaj, ezért aztán, ha mégis felbukkan valahol, azonnal lecsap rá mindenki, s a biztonság kedvéért ismét kettesével-hármasával viszi. *A termelő pedig értetlenül néz, hogy ezeknek az isten étolaja sem lenne elég, s nyilatkozatok születnek a hisztérikus felvásárlási kampányokról.* Megoldásként pedig javasolják, hogy a lakosság ne vásároljon annyit, s óvó aggodalommal figyelmeztetnek, hogy nem is érdemes sokáig tárolni az étolajat, hiszen megromlik. Mindez azonban nem használ, sőt, mondhatni (ét)olaj a tűzre. Most már az is tudja, hogy bajok vannak az étolajjal, akinek eddig nem tűnt fel, mert most kezdte meg az utolsó palackot. Rohan tehát ő is vásárolni... Az ismétlődő impulzusok hatására a szocialista tervezés gyönyörű logikai konstrukciója úgy omlik össze, mint egy karcsú hídszerkezet, amit ritmikusan ismétlődő szállókések értek.

Ráolvasással ezen a bajon nem lehet segíteni. *A folyamatot megszakítani egyetlen módon lehet: árubőséggel.* Biztató, hogy a növényolajgyártók is eljutottak eddig a felismerésig, kevésbé biztató, hogy gyártó (pontosabban a palackozó) kapacitásuk kevés hozzá. Nem ilyen terhelésre lett tervezve... *Osztalák bérpalackozásban kapjuk vissza tehát hamarosan a magyar napraforgóolajat, negyvenegynéhány helyett hatvan-hetven forintért.* Nem lennék meglepve, ha jövőre a hazai „kiszerezés” ára is ehhez igazodna. Így hát: ha valaki lát régi áron étolajat, nekem is vegyen egy palackkal! Kereselek továbbá: pirospaprikát, hajfixáló zselét, Energomat mosógépet (– a további tíz gépelt oldalnyi felsorolást helyhiány miatt kihúztuk. – A szerk.)

L. Gy. G.

Aki ölt és az ki bárány testvérárva”
Lepracsengengettyű

(Interjú a 7. oldalon)

Ősi mesterség, biztos munka

(Képes riport a 8. oldalon)

A nyúlból vadásszá változott

A tanácsi gazdálkodás reformjáról

Ahogy közeledik január elseje, úgy sűrűsödnek a tiltakozások a tanácsi gazdálkodás tervezett reformja ellen. Hol néhány megye fog össze, hol az Önkormányzatok Szövetsége, hol csak egy-egy település fejt ki ellenérzéseit, félelmét. Egyre kevesebben vannak azok, akik úgy érzik, végre igazságosan osztják szét a közösen megtermelt javakat az ország falvai, városai között, végre megszűnik az eddigi „fosztogatva osztogató” kiskirálykodás.

Mit várhatunk a reformtól, kérdezzem dr. Várfalvi Istvánt, a Somogy Megyei Tanács közgazdasági főosztályának vezetőjét.

– A tanácsi gazdálkodás reformja nem most indult, már 1970-ben, majd 86-ban megtették az első lépéseket. Három évvel ezelőtt fogalmazták meg, hogy az eddigi paternalista jellegű állami gondoskodás helyett egy alulról épülő, a helyi forrásokat és normatív támogatásokat felhasználó tanácsi gazdálkodást kell kialakítani.

– *Paternalizmus alatt arra gondolom, hogy összegyűjtötték mindent, majd a pénzt követhetetlen elvek alapján visszaosztották?*

– Igen, ez abból a logikából indult ki, hogy csak az állam képes mindenről gondoskodni, sem az egyéneknek, sem a közösségnek nincs ebben feladata. Ennek a logikának törvénytörő következménye volt az alkurendszer kialakulása, amely feleslegessé tette a kezdeményezőkézséget, a helyi forrásfeltárást, a hatékony gazdálkodást, hisz könnyebb volt pénzt szerezni kijárással, mint gazdálkodással. Ez persze lehetetlenné tette a helyi önállóságot.

– *Az egyik ilyen kijáró szint volt a megye, illetve néhol még most is az.*

– A megyék a központból kapták a pénzt, és a főhatóságok megszabták, mire lehet felhasználni. A megye nem tehetett mást, nyúlból vadásszá változott, hasonló módon osztotta a pénzt mint az, akitől ő kapta. Természetesen ebben nagy különbség volt megye és megye között, sok múlott a vezetők habitusán. Ma is vannak megyék, ahol a régi szisztéma működik, de néhol már erejüket a helyi önállóság támogatására használják.

(folytatás az 5. oldalon)

Klubot és szállodát Honecker nyaralójából?

Amint azt Brigit Grosztól a nyugatnémet HANSA-TOURIST képviselőjétől megtudhattuk, tegnap délután az NDK-ba utazik. Látogatásának az a célja, hogy felmérjék annak lehetőségét, hogy az NDK által az utazási irdo (H.T.) számára felajánlott Honecker-villa (Schwilinger See) idegenforgalmi szempontból miként hasznosítható. A feltett kérdésekre Brigit asszony elmondotta azt is, hogy egyéb rezidenciák, nyaralók, kastélyocskák és vendégházak bekapcsolása is lehetséges a jövőben. Kapcsolataik keletnémet partnereikkel már tizenhét éves múltra tekintenek vissza, noha ez a nexus csak felsőkategóriájú hotelekre korlátozódott. A középkategóriájú, s ennél fogva alacsonyabb komfortfokozatú szállodákat is be kívánják kapcsolni a „láncba”. (Türingia, Harz). A kérdésre, hogy mi motiválhatja az NSZK honpolgárokat arra, hogy nagyszámban felkeressék keleti testvéreiket, Brigitte asszony így válaszolt: Elsősorban a kurriózum az ami csábít, hogy elmondhassam, hogy de bezzeg én már éjszakáztam Erich dácsájában! (Persze a „Nómenklatúra” – Gerhard Müller, Harry Tisch, Willi Stoph nevével fémjelzett – többi tagjának vadászkastélyai is nagy érdeklődésre tartanak számot. (Az ország déli szeglete, az úgynevezett Szász-Svájc is igen sok látványosságot, szépséget kínál. (Königstein, Lillienstein). A mi szemünkkel nézve, az NDK rövid idő alatt élénk turistaforgalommal bíró országgá nőheti ki magát, ha az infrastruktúra kiépítése jelentősen megnövekszik.

Bayer Béla

Csehszlovák helyzetkép

Összehívták a csehszlovák szövetségi parlamentet. A parlamentnek meg kell választania új házelnökét, mivel a közvélemény követelésére Alois Indra korábban benyújtotta lemondását. Az erről szóló közlemény szerint a parlamentnek „más időszéri politikai és törvényhozási kérdéseket is meg kell vitatnia”.

A megújulásért küzdő erők követelésére Gustáv Husák köztársasági elnök lemondott hivataláról és a csehszlovák alkotmány szerint a parlamentnek tizennégy napon belül kell megválasztania az új államfőt. A közvélemény többsége Václav Havelt, a Polgári Fórum vezető személyiségét javasolja, de szóba került Alexander Dubcek, az 1968-as re-

formkommunista Cestmir Cisar, és Ladislav Adamec volt kormányfő neve is.

Prágában igen nagy feltűnést keltett az a hír, hogy a csehszlovák katolikus egyház vezetőjéhez, Frantisek Tomasek bíboros-érsekhez írt levelében a Pacem In Terris katolikus papi békeszervezet titkársága közölte: a szervezet december 7-i hatállyal felszolta magát. A Pacem in Terris szervezet, amelyet a hivatalos csehszlovák hatóságok ösztönzésére hozták létre az állammal szorosan együttműködő katolikus papokból, a sűrűlódások egyik fő oka volt a katolikus egyház, a Vatikán és a csehszlovák állam között.

Strasbourgi csúcs: az EUFEB születése

Az Európai Közösségek strasbourgi csúcserkeztelen – amelyet „Európa Tanácsnak” neveznek a közösség hivatalos nyelvén – elvi döntést hoztak a kelet-európai reformok támogatására létrehozandó „Európai Újjáépítési és Fejlesztési bank” (EUFEB) alapelveiről. A záróközlemény erre vonatkozó paragrafus így hangzik:

– Az Európa Tanács jóváhagyta egy „európai újjáépítési és fejlesztési bank” létrehozását. Célja az lesz, hogy – a Nemzetközi Valutaalappal és a Világbankkal konzultálva – előmozdítsa a produktív és kopetív beruházásokat Közép- és Kelet-Európa országaiban, lehetőség szerint csökkentse a gazdaságuk finanszírozásával kapcsolatos veszélyeket, elősegítse az átmenetet egy piacorientáltabb gazdaság felé

és gyorsítsa a szükséges szerkezeti kiigazításokat. Közép- és Kelet-Európa országainak lehetőségük lesz a részvételre ennek a banknak a tőkájében és vezetésében. A bankban a tagállamoknak, a közösségnek és az Európai Beruházási Banknak többségi részesedésük lesz. Más országokat, nevezetesen a többi OECD-országokat szintén fel fognak kérni a részvételre. Az Európa Tanács azt kívánja, hogy az Európai Újjáépítési és Fejlesztési bankot a lehető leghamarabb hozzák létre. Az Európa Tanács azt kéri, hogy tegyék meg a szükséges intézkedéseket ahhoz, hogy a tárgyalások már 1990 januárjában megkezdődhessenek. Az Európai Beruházási Bank kulcsszerepet fog játszani abban, hogy előkészítse az utat az új intézmény számára.

Zágrábban hétfőn összeült a horvát Kommunista Szövetség rendkívüli kongresszusa, hogy állást foglaljon a jugoszláv föderáció, valamint a gyökeres politikai és gazdasági reform legfontosabb időszéri kérdéseiben.

Németh Miklós, a Minisztertanács elnöke Margaret Thatcher, Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyság miniszterelnökének meghívására december 13-án, szerdán Nagy-Britanniába látogat.

A VILÁG HÍREI

– Az utóbbi hónapokban megalakult tucatnyi horvátországi demokratikus ellenzéki párt és szervezet mintegy százezer aláírással ellátott közös felhívást juttatott el a Horvát Kommunista Szövetség vezetőjéhez, követelve, hogy egy hónapon belül a köztársaságban tartsanak általános választásokat, amelyen minden politikai párt jelöltje indulhat. A Horvát Kommunista Szövetség KB elnöksége vasárnapi ülésén elfogadta az ellenzéki pártok javaslatát, amelyet a köztársaság kommunisztáinak hétfőn Zágrábban összeülő kongresszusa elé terjesztenek.

– Dubcek a csehszlovák hírszolgálati irodának és a csehszlovák rádióknak adott nyilatkozatában célzott arra, hogy szívesen elvállalná a köztársasági elnöki tisztséget. Kijelentette: soha nem vágyott ilyen magas posztra, de ha a nép úgy dönt, hajlandó elfogadni a megbízást. Utalt arra, hogy eddig az új összetételű szlovákiai Nemzeti Front vezetését és egyes prágai állampolgári kezdeményezéseket leszámítva hivatalosan még nem konzultáltak vele erre a kérdéssel. Annak a véleményének adott hangot, hogy a megújodási folyamat most Csehszlovákiában visszafordíthatatlan, mert nincsenek olyan külső akadályozó tényezők, mint amilyenek húsz évvel ezelőtt voltak.

– Az NDK-beli változásokról, az ország jövőjéről, valamint a szovjet-NDK kapcsolatokról folytatott telefonbeszélge-

tést Gregor Gysi, az NSZEP új elnöke és Mihail Gorbacsov szovjet vezető. A beszélgetésben Gysi kifejtette, hogy mindent meg fog tenni pártja megmentéséért, megerősítéséért és az NDK szuverenitásának biztosításáért. E célok érdekében, mondta, az NSZEP radikális megújítására, a struktúrák következetes megváltoztatására, a társadalom mélyreható demokratizálására van szükség. E törekvéseiben számít az SZKP támogatására. Gorbacsov biztosította Gysit, hogy az SZKP vezetése rendkívül nagy figyelmet fordít az NDK-hoz fűződő kapcsolatok fejlesztésére, s az adott keretek között támogatást nyújt.

– Tekintélyes belgrádi értelmiségiek egy csoportja nyilatkozatban foglalt állást a Kommunista Szövetség politikai monopóliumának megszüntetése, a többpártrendszer bevezetése és a parlamenti demokrácia mellett.

– Európai körútra indult Baker amerikai külügyminiszter, amelynek keretében Londonban, Nyugat-Berlinben, s végül Brüsszelben elsősorban a kelet-európai országokban zajló eseményekről, ezen belül a Magyarországnak és Lengyelországnak nyújtandó támogatásról tárgyal majd. Útjának első állomása London, ahol hétfőtől folytat megbeszéléseket Thatcher kormányfővel és Hurd külügyminiszterrel a kelet-európai események mellett a nyugat-európai integráció kérdéseiről. Londonból Nyugat-Berlinbe utazik Baker, ahol Hel-

mut Kohl kancellárral az NSZK-NDK viszonyról, a két ország közeledésének, illetve egyesítésének kilátásairól tárgyal. Körútjának utolsó állomásán, Brüsszelben a NATO-tagországok külügyminisztereinek pénteken kezdődő tanácskozásán a katonai szövetség jövőjének, valamint a Magyarország és Lengyelországnak nyújtandó segély lesz napirenden.

– Kínai-amerikai megbeszélések hasznos hozzájárulást jelentettek a két ország feszült viszonyának javításához, erről tájékoztatta Bush elnök különmegbízottja, Scowroft nemzetbiztonsági tanácsadó Kai-fu Tosiki japán kormányfőt. Ugyanakkor arról is tájékoztatta Kai-fut, hogy Pekingben egyértelművé tette: a Tiananmen téren történtek nem teszik lehetővé Washington számára a kapcsolatok gyors normalizálását Kínával.

– A Costa Rica-i fővárosban, súlyos regionális és kétoldalú feszültségek közepette vasárnap megnyílt a közép-amerikai államfők hatodik csúcserkeztete. Guatemala, Honduras, Nicaragua, Salvador és a házigazdák vezetője három fő témával foglalkozik a kétnaposra tervezett találkozón: a salvadori-nicaraguai viszály, a salvadori belső helyzettel és a nicaraguai kontinens leszerelésével. Mindhárom kérdésben várhatóan nagy nyomás nehezedik Managuára az Egyesült Államok szövetségesei, főleg Salvador és Honduras, de Costa Rica részéről is.

Négyoldalú találkozó Nyugat-Berlinben

Szovjet kezdeményezésre tizennyolc évi szünet után először ült tárgyalóasztalhoz hétfőn Nyugat-Berlinben az egykori négy szövetséges nagyhatalom nagykövete, hogy a megosztott város jövőjével kapcsolatos kérdésekről tárgyaljon. A háromórás találkozáson a Szovjetunió berlini, továbbá az Egyesült Államok, Nagy-Britannia és Franciaország bonni nagykövete vett részt. A rövid közleményben az olvasható, hogy a nyugatiak emlékeztettek az 1987 decemberében előterjesztett, úgynevezett berlini kezdeményezésükre, amely a városba vezető légi útvonalak bővítését, nemzetközi rendezvények Kelet- és Nyugat-Berlinben történő megrendezését szorgalmazta. Vjacseszlav Kocsemaszov nagykövet kedvezően reagált az indítványokra, és néhány általános jellegű megjegyzést fűzött hozzájuk. Ezeket a nyugati nagykövete továbbítani fogják kormányaikhoz. A felek nem zárták ki azt, hogy ezennél gyakrabban kerüljön sor hasonló jellegű találkozókra. Ezt mindenképp az NDK-ban megindult változások, valamint a németkérdés napirendre kerülése indokolná.

Bősön tüntetés lesz a vízlépcső építése ellen

Dunaszerdahely sem alszik

Prága és Pozsony koordinációs bizottságai gyakran tesznek olyan kijelentéseket, miszerint a vidékiek nem kapcsolódnak be kellőképpen a demokratizálódási folyamatba. Ezt igyekeznek cáfolni többek között a múlt hét végén pénteken, Dunaszerdahelyen késő délutáni órákban megrendezett tüntetés. A városi művelődési központ előtt mintegy 7-8 ezres tömeg, magyarok és szlovákok olyan kormány létrehozását követelte, melyben az ellenzék megfelelő képviselőt kap.

A felszólalók közt Sugár András is szót kapott, aki abbéli örömeinek adott hangot, hogy a szlovák televízió egyre nagyobb konkurenciát jelent a Panorámának. Szólt arról is, hogy alig egy hónapja még a külpolitikai szerkesztőség műsorát a csehszlovák vezetők uszitonák tartották, sőt a kikényszerített olvasói levelek is ezt támasztották alá, most azonban már sokkal békésebb a fogadtatás. Rövid beszéde végén az összegyűlt tömegre az isten áldását kérte. A SZISZ (Szocialista Ifjúsági Szövetség) vezetőjét óriási fütyükoncert, majd a már késő skandalása fogadta. Hiba volt egy olyan ifjúsági szervezet nevében kiállni, amely teljes mértékben a kommunista párt kiszolgálója volt. Ez a beszéd csak a tolerancia jegyében hangozhatott el. Az említettek kivül szót kért még a bőszi Római Katolikus Gyülekezet plébánosa a járási környezetvédők, tanítók, újság (Csallóköz) és a népművelési intézet képviselője, valamint a koordinációs bizottság nevében Bödög Zsigmond csillagász. A tüntetés végén őt faggattam.

– Van rá magyarázat, hogy éppen mára szervezték a tüntetést?

– Igen. Ugyanis egy héttel ezelőtt pénteken is volt tüntetés, melyen kijelentettük, hogy összeállítottuk azoknak a névsorát, akiknek a leváltását követeljük. Akkor még csak a „járás kiskirályt”, a pártbizottság volt elnökét, Dudás Kálmánt neveztek meg, most pedig mindazokat, kik az elmúlt egy hét alatt nem nyújtották be lemondási kérelmüket. A tüntetésnek persze információjellege is volt. Tájékoztatunk az embereket a koordinációs bizottság munkájáról, s arra biztattuk őket, hogy élve törvény adta lehetőséggükkel, hívják vissza azokat a képviselőket, akik nem élvezik a szavazók bizalmát.

– Jelenleg melyek a koordinációs bizottság legfontosabb feladatai?

– December 16-ra, szombatra Bősön tüntetést szervezünk a vízlépcső építése ellen. Követeljük egy független szakértői bizottság létrehozását, mely a jelenlegi állapot részletes kivizsgálásával pró és kontra érvek összevetésével dönt az erőmű további sorsáról. Továbbá korrupciós ügyek kivizsgálásával is foglalkozunk, melyekből enyhén szólva mi sem szenvedtünk hiányt.

– Mi a helyzet a falvakban?

– A járás másik két városában, Somorján és Nagymegyeren is alakult koordinációs bizottság. Mindkettővel szoros kapcsolatban állunk, bár a somorjai jobban is működhetne. A falvakban változó a helyzet. A községek dolgába nem kívánunk beleszólni, csupán felhívjuk figyelmüket arra, hogy éljenek alkotmányos jogaikkal. Demokratikus, alulról építkező szervezet vagyunk.

Kosár Dezső

A jugoszláviai magyarságról

„Asszimiláció?” címmel közölt cikket a jugoszláviai magyarság lélekszámának csökkenéséről az újvidéki Magyar Szó. Bevezetőben megállapította, hogy az asszimiláció a gyakorlatban Európában és szerte a világban mindig a nemzetiségi, kisebbségi sors velejárója volt, majd kifejtette:

A jugoszláviai magyarság létszáma a két legutóbbi népszámlálás közötti időszakban, tehát 1971 és 1981 között mintegy 50 ezerral lett kisebb. A külföldre hivatalos statisztikák szerint évről évre fogyatkoznak az anyanyelvükön tanuló nemzetiségi diákok is: a magyarság esetében ez a létszámcsökkenés az általános iskolákban az 1976/1977-es és az 1988/1989-es tanévet összehasonlítva több mint négyezer fős fogyatkozást jelent. Figyelemre méltó az az adat is, amelyből kiderül, hogy az 1988/1989-es tanévben a 32 509 magyar nemzetiségű gyerek közül csupán 26 008 tanult anyanyelvén. 6301 kisdíák ilyen-olyan okból nem élt ezzel a lehetőséggel. Ugyanakkor a 10 831 magyar nemzetiségű középiskolás közül csupán 6824 tanult anyanyelvén. Esetükben 4007 azoknak a száma, akik nem anyanyelvű tagozatokra jártak.

Noha ezek is szemléletes mutatói népünk fogyatkozásának – folytatta a lap – szerintünk az iskolázatlanság megmutakozó súlyos problémák mellett van egy ennél talán még súlyosabb is. Ez pedig a népszaporulat kérdése. Amikor a népszaporulat például Szerbiában 1,8 a Vajdaságban pedig 1,6 ezreléket, addig a magyarság esetében ez a szám 1981-ben 1,27 napjainkban pedig bizonyos becslések szerint 0,95 és 0,85 körül alakul. 1987-ben például

4170 magyar nemzetiségű kisgyermek született és 6299 férfi meg nő hunyt el, ami azt jelenti, hogy az elhalálozottak száma 2129-el nagyobb a születettekénél. A rendkívül alacsony népszaporulat, illetve a születési és elhalálozási arányszámok egyensúlyának a katasztrofális megbomlása miatt 1981-től napjainkig több mint 13 ezerrel csökkent a vajdasági magyarság létszáma. Ha ez a tendencia folytatódik, márpedig folytatódni fog, mert például a népjóléti kérdésekben sem várható pozitív változások, akkor várható, hogy a legközelebbi népszámlálás adatai nem hogy nem fogják megközelíteni a legutóbbi 385 356-os létszámot, de a 350 ezres szintet sem fogják elérni.

Eszerint bár magunk is tisztában vagyunk a vegyes házasságokban és az iskolázatlanságban rejlő asszimilációs tényezőkkel, azt is el kell mondanunk, hogy a jugoszláviai magyarság ilyen veszjósló fogyatkozása a megélhetési körülmények alakulása miatt is csökkent születési arányszámok eredményeként következett be. S a helyzet a mértani haladáshoz hasonlóan fog tovább rosszabbodni. A kevés gyerek miatt évről évre egyre nagyobb nehézségekbe fog ütközni az iskolák nemzetiségi tagozatainak megnyitása, az iskolázatlansági és egyéb problémák miatt pedig évről évre kevesebb gyereket fognak vállalni a fiatal szülők, vagyis tovább fog romlani a népesedési arányszám. E bővös-körből pedig mintha már nem is látnánk a kiutat. A népeknek azonban, amelyeknek van múltjuk és jelenük, meg kell találniuk a jövőbe vezető utakat is – mutatott rá végül a jugoszláviai magyar nyelvű napilap.

Japán pártelnök Magyarországon

A Japán Demokratikus Szocialista Párt a korábbi, a kelet-nyugati szembenállásra alapozott politikáját felülírta és tanulmányozni kívánja a kelet-európai demokratizálódási folyamatokat. Ennek érdekében a párt elnöke, Nagaszue Eiicsi december 17. és 23. között látogatást tesz a két Németországban és felkeresi Magyarországot.

A JDSZP részéről ez lesz az első eset, hogy hivatalos pártdelegáció keresi fel Kelet-Európa több országát. A demokratikus szocialisták idáig mereven ragaszkodtak a japán-amerikai biztonsági szerződéshez és a japán önvédelmi erőket fenntartásához. Ezzel a politikával élesen szembeheleztek a szocialista párt, a Komito Párt és a kommunista párt ellenzéki álláspontjával.

Nagaszue – aki egyben a szocialista internacionálé alelnöke – ragaszkodott ahhoz, hogy a látogatásra – amelynek során Magyarországon a kormány, a pártok és a szakszervezetek több vezetőjével kíván találkozni – még a februárban esedékes japán általános választások előtt sor kerüljön.

A kivégzett mártír munkatársa kezdeményezte

Alapítvány egy veszprémi emlékműre

Ezer USA dollár értékű alapítványt tett a Magyar Demokrata Fórum Calgary-i (Kanada) szervezetének vezetője, Dömötör Lajos az 1956-os Veszprémi Forradalmi Tanács koncepció per ítélete alapján kivégzett vezetője dr. Brusznay Árpád emlékművének felállítására. Dömötör Lajos, aki emigrációjában is mindig veszpréminek vallotta magát, annak idején dr. Brusznay Árpád munkatársa volt, a forradalmi tanács mezőgazdasági ügyekkel megbízott előadója. Az ala-

pítvány létesítésekor úgy nyilatkozott, hogy ő, aki életben maradt, így akarja leróni kegyeletét a mártírrá vált bajtárs iránt, akit mindig is példaképének tartott, s aki okvetlenül méltó arra, hogy emlékmű örökítse meg emlékét.

– Oly kiváló embernek ismertem meg – hangsúlyozza az alapító –, aki mindenben a magyarság és Veszprém város érdekeit tartotta szem előtt. Minden tevékenysége az emberéletek megmentését, a harcok elkerülését szolgálta.

DÁTUM politikai totó

Oszlás és szerveződés

Az elkövetkező egy hét két jelentős belpolitikai eseménye lesz az Országgyűlés következő ülészsaka és az MSZMP XV. kongresszusa. Az egyiknek nagy kérdése, hogy feloszlattja-e önmagát, a másiknak viszont az, hogy miután feloszlatta önmagát, most újra szerveződik-e? Kérdéseink is erre a körre vonatkoznak. Válaszaikat, a kérdések sorrendjében, postai levelezőlapra írva legkésőbb szerdán adják fel címünkre. A sikeres tippelők között pártideológiai könyveket, kitérítetéseket, munkásör-felszereléseket sorsolunk ki.

Íme a kérdések:

1. Kimondja-e feloszlátását a jelenlegi Országgyűlés?
2. Milyen néven szerveződik újjá az MSZMP?
3. Hány tagot jelentenek be létszámukban?
4. Ki lesz az első emberük (elnök, titkár)?
5. Visszaállítják-e a munkásöröget státuszában?

Dömötör Lajos az alapítvánnyal kapcsolatos szervezési munkákra felkérte az MDF veszprémi szervezetét, amely már korábban is felkarolta dr. Brusznay Árpád emlékének ápolását, kezdeményezte jogi rehabilitációját, s egy héttel Nagy Imre és társai június 16-i temetése előtt elérte, hogy emléktáblát állíthattat a veszprémi forradalmi tanács néhai vezetőjének.

A Magyar Demokrata Fórum veszprémi szervezete – az alapítványtevő egyetértésével – az 1956-os forradalom és szabadságharc valamennyi mártírjának, áldozatának nevét fel szándékozik tüntetni az emlékművön. A pontos névsort ugyan még nem ismerik, ám számításaik szerint csaknem félszáz névnek kell majd helyet adni. Az emlékmű tervezésére pályázatot írnak ki, elsősorban Erdélyből menekült művészek körében, akik ugyanúgy politikai megtorlástól való félelmükben kényszerültek elhagyni szülőföldjüket, mint annak idején Dömötör Lajos. Az alapítványhoz várják természetesen a hazai felajánlásokat is. A kezdeményezés még csak egészen szűk körben volt ismert, amikor az ezer dollár mellé már megérkezett az első ezer forint is. A szervezők kérik, hogy aki az alapítványhoz csatlakozni kíván, befizetését – az összeg rendeltetésének megjelölésével – küldje az MDF-iroda címére: 8200 Veszprém, Rákóczi u. 8.

Február 1-jén újra indul a tőzsde

A hivatalos tőzsde jövő év február 1-jén kezdi meg tevékenységét, amennyiben az értékpapír- és tőzsde-törvény-tervezetet a Parlament januárban elfogadja. A tőzsde indulásához azonban az is nélkülözhetetlen, hogy a privatizáció folyamata felgyorsuljon, és egyre több, törvényes eszközzel védett magánbefektető juthasson részvényekhez – hangsúlyozta Járai Zsigmond pénzügyminiszter-helyettes, az Állami Bankfelügyelet vezetője nyilatkozatában. Elmondotta, hogy a napjainkban működő kísérleti tőzsde kisebb változtatásokkal hivatalos, napi értékpapír-forgalmat bonyolító tőzsdévé alakítható. A jogi szabályozás leglényegesebb pontja: megváltozik az értékpapírok kibocsátása. A befektetők védelmére a jövő évtől, csak úgy bocsáthatnak ki értékpapírokat – részvényeket, kötvényeket stb. – a részvénytársaságok, hogy előtte megfelelő adatokat szolgáltatnak a befektetni szándékozóknak. Nyilvánossá kell tenni – visszamenőleg is – mérlegadataikat, azt, hogy milyen piacon tevékenykednek, az egyes piacokon milyen a részesedésük, mekkora az éves forgalmuk, és például a vagyoniuk helyzetéről is be kell számolniuk. Jelenleg még sok olyan részvény kerül forgalomba, amelynek megvételekor

igen nagy kockázatot vállalnak a befektető állampolgárok, mivel a cégek alig adnak információkat gazdasági tevékenységükről.

Az elmúlt napokban Budapesten megrendezett angol-magyar szakmai szeminárium legfőbb tanulsága az volt, hogy a tőzsde és a privatizáció egymástól elválaszthatatlan gazdasági tényező. Gyakran ugyanis az történik a magyar gazdaságban, hogy egy-egy veszteséges vállalat részvényeit jól gazdálkodó cégek vásárolják fel. A valódi privatizáció azonban azt jelentené – mint ahogy az angol szakemberek is rámutattak –, hogy a vállalatok részvényeit a tőzsde nyilvánossága előtt értékesítenék, és magánbefektetők is nagy számban vásárolhatnák részvényeket.

A pénzügyminiszter-helyettes hangsúlyozta, hogy Magyarországon a tervek szerint legalább 3 évig a kereskedelmi bankok is részt vesznek a tőzsdén, mivel ők kezdték el az értékpapír-kereskedelmi tevékenységet, ismerik a magyar értékpapírpiacon és emellett náluk vannak a szakemberek is. Az átmeneti időszak után azonban a magyar tőzsdén is csupán a broker cégek (értékpapír-kereskedő cégek) sze-

repelhetnek majd. Ennek érdekében egyre több magyar broker cég kapja meg az engedélyt értékpapírok forgalmazására, és a bankok is létrehozhatnak ilyen cégeket.

A törvénytervezet nem köti ki a hivatalos tőzsde alaptőkéjének nagyságát. A résztvevő értékpapír-kereskedő részvénytársaságok és kft-k számára azonban előírja, hogy minimálisan 50 millió forint alaptőkével kell hogy rendelkezzenek, mivel ezek a cégek saját maguknak is vásárolnak értékpapírokat, ezért üzleti veszteség is érheti őket. Az értékpapír bizományos cégek – minthogy ők csak közvetítői szerepet játszanak – 5 millió forint alaptőkével kell hogy rendelkezzenek. A tőzsde mintegy 150 millió forint alaptőkével indul, amelynek nagyobb részét az állam adja. Ezt részben a kereskedőterem felszerelésére, a számítástechnikai rendszerek megvételére fordítják. A magyar kormányzat tárgyal arról is, hogy világbanki kölcsönből teremtsék meg a tőzsde számítógépes rendszerét.

A pénzügyminiszter-helyettes végezetül elmondotta, hogy a kísérleti tőzsde jelenlegi tagjai már megállapodtak az aukció módjában, kidolgozás alatt áll a tőzsde információs rendszer, és leendő termében, amely az Állami Fejlesztési Intézet épületében lesz, jelenleg a rekonstrukción dolgoznak.

Zárónyilatkozat

Az Összmagyar Testület világkonferenciája, Budapest 1989. december 3., amelyen a hazai tagságon kívül 17 ország küldöttei vettek részt felelősségtől áthatva e nyilatkozatban hívja fel csatlakozásra mindazokat, éljenek a világ bármely részén, magyarokat és más nemzet fiait, akik a magyar nemzet sorsa és jövője iránt felelősséget és rokonszenvet éreznek.

Barátunknak tekintünk mindenkit, aki vállalja a magyarság nemzetközi feladatainak támogatását és szolgálatát. Sorainkba kívánunk fogadni mindenkit, pártpolitikai, ideológiai, vallási közösséghez, nemzeti, faji, etnikai csoportokhoz, valamint társadalmi rétegekhez való tartozástól függetlenül, aki meg akarja ismerni a magyar népet, kulturális értékeit, nemzeti hagyományait, aki a magyar értékek teremtésében népszerűsítésében, megőrzésében munkálkodik a világ bármely részén.

A fenti törekvések szellemében mélységesen elítéljük a faji megkülönböztetést és a sovinszta megnyilatkozás minden formáját, jelentkezés bárhol a világon. Minden ország, nép, népcsoport, nemzetiség, vallási, nyelvi, kulturális közösség értékeinek megbecsülését, kölcsönös tiszteletét hirdetjük. Határozottan felvesszük a harcot az olyan törekvések és megnyilatkozások ellen, amely országok, fajok, nemzetek és etnikai közösségek, vallásfelekezetek közötti gyűlölködést hirdetnek.

Meggyőződésünk, hogy a hidegháború sötét, jogtipró korszakának befejeztével új, békés, a népek igazi testvériségének korszaka kezdődik az emberiség történetében és ebben fontos szerepe lesz minden humanista, demokrata becsületes törekvésnek, és így a magyar nemzet boldog jövőjén munkálkodó egyéneknek is. Ebben kíván az Összmagyar Testület résztvenni a máltai csúcstalálkozón megfogalmazott biztató célok és elvek szellemében.

Az Összmagyar Testület nevében Bartis Ferenc elnök, Albert Gábor, Borbás Lajos, Katona Szabó István, dr. Gleczinger István általános alelnök, Nagy Zoltán, dr. Zoltánfi Tibor (Magyarország), Altörzsi Sándor, Nuil Zoltán, dr. Szász Zoltán (USA), dr. Kertész Miklós (Kanada), Nagy Csaba, Parragi László (Svájc), dr. Eva Maria Marki, Schmidt János (Ausztria), dr. Markkun Radiio (Finnország), Alexander Nawroczi (Lengyelország), Kapás Imre (Csehország), Hevér János (Jugoszlávia), dr. Veres Márton (Franciaország), Barabás Gábor (Románia), László András (Belgium), Falus Ákos (Dánia), dr. Bodos Márton (Hollandia), Sulykos Márta (Svédország), Belter Kurt (NSZK), Edit Zelmann (Izrael), Csekei Tibor (Algéria).

Eldőlt a világkiállítás budapesti helyszíne

Dél-Budapest lesz a Budapest-Bécs világkiállítás budapesti helyszíne, ha a rendezés jogát a Nemzetközi Kiállítások Irodájának (BIE) közgyűlése december 14-én Magyarországnak és Ausztriának ítéli.

Mint ismeretes, a világkiállítás budapesti helyszínére helykijelölési és területrendezési tervpályázatot hirdetett a Fővárosi Tanács, a kormány nevében a kormánybiztos, valamint a Közlekedési, Hírközlési és Építészeti minisztérium. A pályázatra 24 titkos és jelíges pályamű érkezett. A zsűri, neves építészek, közgazdászok, városrendezők, szociológusok, geográfusok, négy lehetséges terület – Gazdagrét-örsöddomb, Dél-buda, Óbuda-Aquincum és a kőbányai vásárváros – közül választotta ki a legalkalmasabbat a nagyszabású rendezvény helyéül.

Mint Baráth Etele, a Közlekedési, Hírközlési és Építészeti Minisztérium államtitkára elmondta: a zsűri végül is

Dél-Budapest

Budapest déli részének két térségét, a Csepel-sziget északi csúcsát és a Lágymányosi-híd közvetlen környezetét találta a legalkalmasabbnak. A két terület egymással összefügg. Magát a kiállítást csak az egyik helyszínen rendezik meg, de a másik terület kihasználása is célszerű, sőt szükséges is. Mivel olyan tervpályázat nem volt, amely egyedül képes lett volna minden követelménynek eleget tenni, ezért a zsűri csökkentett összegben két első díjat ítelt oda. Mindkét terv jó megoldást tartalmaz a világkiállítás helyszínére. Míg azonban az egyik Lágymányoson helyezte el, a másik a Csepel-sziget északi részére képzelte a rendezvénysorozatot. Mindkettő felhasználta viszont a Duna másik oldalát is, a kapcsolódó létesítmények elhelyezésére. A zsűri ezért kapcsolta

össze a két pályázatot. A két variációból természetesen csak az egyiket választják meg, hogy ez melyik lesz, azt részletes műszaki, gazdasági elemzés alapján lehet csak véglegesen eldönteni.

Az egyik első helyezett a Szenczi Ottó vezette munkacsoport, ők a lágymányosi helyszínt tartják alkalmasnak, a másik első díjat Bálint Imre és alkotótársai kapták, ők a Csepel-szigetet jelölték meg helyszíntül. A megosztott pályadíj 500-500 ezer forint.

Mint ismeretes, a Parlament döntése alapján – ha Párizsban december 14-én számunkra kedvezően határoznak – nemzeti bizottság alakul, az illetékes miniszterekből, a pártok és szakértői testületek képviselőiből. Ez a testület irányítaná az elvi munkálatokat. Emellett megerősödik a kormánybiztosi intézmény is, s megkezdődik a világkiállítás műszaki, gazdasági munkálatainak konkrét előkészítése.

Újlett a „csomó” is...

... mint ahogyan sok egyéb forma és dolog lett már e kicsi honban az, vagy éppen újja átalakuló. Újjá lett – vagy csak nyílt? – még a Magyar Köztársaság ideiglenes elnöke, s a humora is. Persze, nincs ebben semmi meglepő, s pláne boszorkányság, hiszen csak a retorzió karja rövidült meg jócskán – itt, ott le is tört – így szabadabb, lágyabb és eredendőbb lett maga a humor is, és ugye annak „gyártásában” bizonyosan világlétszámunk.

A közelmúlt napon, amolyan kávézgatási hangulat közepette kértük az elnököt véleménynyilvánításra arról is: hogy a ma politikai hangulata milyen esélyt adhat, biztosíthat a katonai leszerelésnek (az abba tartozó összes fogalommal)? Amire az elnök így válaszolt: „Kérem, ez a kér-

dés ma már nem más, mint „Gorbuzsi”-csomó, s az maga lehet az esély, a betű, ha úgy tetszik a névcseré miatt esély – és bizony oldható.

Hm! Lám-lám! Mertük-e becenevén (bármilyen szinten is) említeni – példálul – Sztálint? Aligha! Már csak azért sem, mert elég otrombhangzott volna: a demokrácia kérdése és ügye sem más, mint „Sztálinuszi”-csomó... s arról nem is szólva, az akkor mennyire meg(és) oldhatatlan lett, de hála, hogy csak volt...még a torkunkon is.

Ui: e rovatkában – merthogy nem tudtam le-és megkötni szárnyaló fantáziámat – bátorkodom a kérdést feltenni: ha még egyszer, és bizvást utóljára, megint egy állam lesz a német, az a bizonyos „csomó” újra újja lesz? (a kérdést nem humorról indítatva tettem fel)

A nyúlból vadásszá változott

A tanácsi gazdálkodás reformjáról

(folytatás az 1. oldalról)

– Mi történt az 1986-os szándékok megszületése után?

– A parlament 1987-ben az adótörvények tárgyalásakor levett egy fontos cöveket, kimondta, hogy amint lehet, a helyi tanácsoknak kell adni a személyi jövedelemadó teljes összegét. Ekkor az emberek többsége arra gondolt, hogy ez majd többletforrást jelent a tanácsoknak, pedig amit így megkapnak, az hiányozni fog a központi támogatásból, hisz több pénz nem keletkezik, csak másképp osztják el. Sajnos sokan direkt hagyták, hogy félreírta ezt a közvélemény.

Hogy pontosan mennyi is lesz az adóbevétel, csak a 88-as bevallások után derült ki, a települések közötti adómegoszlás mértékét pedig csak szeptemberre lehetett kiszámítani. Ekkor beigazolódtak azok az előrejelzések, amiket a szakemberek egy része már régebben jelzett. Túlságosan nagy különbség alakult ki egyes rétegek között, mivel a sok kedvezmény miatt óriási az adóábra progresszivitása, illetve kialakult egy települések közötti differenciálódás is a mezőgazdasági tevékenység adókedvezményének köszönhetően.

– Milyen különbséget tapasztaltak egyes települések között?

– Van olyan település Borsodban, ahol 1988-ban egyetlen fillér adó sem folyt be, ugyanakkor Leninvárosban 15 ezer forint az egy lakosra jutó átlagos adóbevétel, de a főváros egyes kerületeiben meghaladja a húszezer forintot is.

– Ha attól a nulla forinttól eltekintünk, mennyi adó jellemzi a falvakat?

– A mezőgazdasági területeken hétszáz és ezerötyszáz forint között változik az egy lakosra eső bevétel, ez meglátszik a megyéken is. Míg Szabolcsban háromezerháromszáz forint, addig az iparilag fejlett megyékben a nyolcezeret is meghaladja.

– De nem azt javasolja, hogy szüntessük meg a mezőgazdasági termelés kedvezményeit?

– Nem, hisz a mai torz ár- és jövedelemviszonyok között az ország ellátása érdekében szükség van erre a kedvezményre. Természetesen végig kell gondolni, hogy ez a módszer optimális-e, vagy azt kell elérni, hogy az áru értékén keletkező, és ez alapján adózik a termelő. De amíg a mai rendszer működik, nagyon veszélyes az ilyen típusú adót teljesen helyben tartani, mert a tanácsok között óriási szóródás keletkezik. Magyarul fogalmazva, a mezőgazdasági területekről jövedelmet viszünk át az iparilag fejlett területekre. Ráadásul ezeket állami – közös – pénzen fejlesztettük, hoztuk létre, sőt egy részét ma is támogatni kell.

– Akkor a kormányzat lényegében jelképesé teszi a mezőgazdasági termelés támogatását, hisz amit meghagy a termelőnek, azt lényegében elveszi a falujától. Ugyanakkor a veszteséges üzemek támogatásával együtt támogatjuk a dolgozó lakóhelyét is, mert a bruttószámla miatt az adó megjelenik a

település bevételeként.

– Kicsit leegyszerűsítve, de így van. Amennyiben az egész személyi jövedelemadóbevétel helyben marad, úgy ez adja az alapfokú feladatok fedezetének hetven százalékát, ezért túlságosan függ majd a település helyzete ettől az adóbevételtől. Ezért is javasoltuk többet, hogy módosítsák a 87-es parlamenti állásfoglalást a szja helyben maradásáról. Mivel akkor az összefüggések ismerete nélkül hozták a döntést, most felül lehetne vizsgálni. Én a megoldást úgy tudnám elképzelni, hogy az összes személyi jövedelemadót a helyi tanácshoz fizetik, de az annak egy meghatározott részét továbbadja körzeti intézmények fenntartására, térségi feladatok ellátására. Ennek meg lenne az a politikai előnye is, hogy a szegényebb települések kevesebbet fizetnének a közös feladatokra, ugyanakkor mivel nőne az alapfokú feladatokra adott központi támogatás, csökkenne a szja differenciáló hatása. Szerintem akkor lenne optimális, ha az szja és a központi támogatás körülbelül a költségek 50–50 százalékát fedeznék, ehhez a szja bevétel hetven százalékára lenne szükség, a többi mehetne a közös feladatokra.

– Itt álljunk meg egy pillanatra, a koncepció is tartalmaz egy megoldást a nagy differenciák csökkentésére.

– Igen, ezt nevezhetnénk aféle településhálózati védőhálónak, a finnországi tapasztalatok alapján én is egyik kezdeményezője voltam. Ők bizonyos szintig automatikusan kiegészítik a kisjöveldelmű települések bevételeit.

Különböző számítások alapján mi négyezer forintban határoztuk meg azt az alsó határt, ameddig ki kell egészíteni mindenütt az egy főre eső adóbevételt. Ez a négyezer forint az átlagos adóbevétel hatvan százalékának felel meg, és körülbelül 3,6 milliárd forintra van szükség hozzá. Ez a módszer is mérsékli a túlzott differenciálódást, de a probléma megoldására csak az előbb vázolttal együtt alkalmas.

– Ha az eredeti koncepciót vezetnék be –, amely szerint a teljes szja helyben marad, és mindenütt kiegészítik négyezer forinttal – hogyan érintené ez a tanácsok gazdálkodását, mennyivel lenne igazságosabb a régi szisztémánál?

– Egy rendszer igazságosságát nem lehet objektíven megítélni, hisz mindenki azt támogatja, ami az előző módszerhez képest kedvezőbb számára. Itt viszont van egy kemény korlát, hogy ugyanannyi pénzt kell elosztani, csak az eddigi paternalista rendszert fel kell váltani egy az önállóságot ösztönző modellel. Tudomásul kell venni, hogyha valaki a jövőben jobban jár, akkor más valaki rosszabbul.

– Milyen településtípusokat érint hasonlóan a tervezett változás?

– A koncepció indulásakor a számítások jeleztek, hogy a kistelepülések szinte egytől-egyik rosszul járnának, ezért is volt szükség a négyezer forintos terjedő kiegészítésre, illetve a településszintű kétmillió alaptámogatásra. Ezekkel a módosításokkal úgy tűnik, hogy a kistelepülések helyzete nem elviselhetetlenül romlik, ugyanakkor súlyos helyzetbe kerülhetnek a kisvárosok. Náluk körülbelül tíz-harminc százalékos forrás csökkenésre lehet számítani. Ide tartoznak azok, amelyek az ország városhiányos körzeteiben faluból lettek várossá, hogy a

mikrokörzet középfokú funkcióit elvéssék, de ehhez nem kaptak gazdasági alapokat, így továbbra is jelentős a mezőgazdasági termelés. Mivel a középfokú feladatokból nem mindent kezel külön a rendszer, kénytelenek saját 4-5 ezer forint körüli adóbevételekből erre áldozni, amíg az úgynevezett „szocialista városoknak” ez nem jelent problémát 8-9 ezer forint közötti bevételeik miatt.

– Ha ennyire problémás a koncepció, miért kell ilyen sürgősen bevezetni?

– Én sem a rendszert vitatom, hisz azt elveiben jónak tartom, összhangban van a készülő önkormányzati törvénnyel – lehet, hogy kicsit elfogult is vagyok, mert részt vettem a kidolgozásában. A fő gondot abban látom, hogy még nem készült el teljesen, és januárig nincs idő a befejezésre, a megvitatásra. Folytatni kellene a munkát, hogy 91-re valóban kész legyen. A kilencvenes esztendő arra lenne jó, hogy a régi rendszer működése mellett kísérletképpen minden tanács szimulálhatná az újat is, hogy ebből tapasztalatokat szerezzenek. A helyi választásokra már a rendszer ismeretében lehetne készülni, a jelöltek saját településük jövőjének viszonylagos ismeretével hirdethetnék meg programjukat.

Most ennyi fért ide a települések gazdálkodásának jövőjéről, valószínűleg sok fontos érv kimaradt – illetve csak az alapfeladatok ellátásáról szövelünk – de reméljük, lesz még időnk a vitára, ha a rendszer bevezetését el nem kapkodják.

Györffy Árpád

Tárgyalások kezdődnek az OECD-országok által nyújtandó támogatásokról

Brüsszelben szerdán tárgyalások kezdődnek a magyar kormány küldöttsége és a világ 24 fejlett országát tömörítő OECD-szervezet képviselői között. A megbeszéléseken várhatóan döntés születik a Magyarországnak ígért támogatásokról és segélyekről. A magyar küldöttséget Horn Gyula külügyminiszter vezeti.

Az OECD-országok a következő pénzügyi támogatásokat helyezték kilátásba:

Az Amerikai Egyesült Államok törvényhozása hároméves segélyprogramot fogadott el, amely 938 millió dollár értékű pénzügyi támogatást biztosít három év alatt Lengyelországnak és Magyarországnak. Az eddig szerzett információk szerint Magyarország 1992-ig 80-90 millió dollárra számíthat. Ebből 60 millió dollár vállalkozások támogatására, a többi pedig menedzserképzésre, kereskedelem-fejlesztésre, a demokratikus intézmények támogatására, környezetvédelemre.

Ausztria 20 millió osztrák schilling értékű segítséget nyújt a menedzserképzésben Lengyelországnak és Magyarországnak.

Belgium 390 millió belga frankot ajánlott fel a lengyel és a magyar reform támogatására.

Dániában elvi döntés született 300 millió dán korona értékű alap létrehozásáról.

Finnországban megkezdődött egy 100 millió dolláros finn-magyar kereskedelmi hitelmegállapodás előkészítése. Emellett Finnország évi 1,2 millió finn márka vissza nem térítendő segélyt nyújt 3-5 éven keresztül oktatási, képzési célra Magyarországnak.

Hollandia 3 millió gulden értékű kormányssegélyt ajánlott fel.

A japán kormány 300 millió dollár segélykeretet szán Lengyelország és Magyarország számára. Emellett a két ország rendelkezésére áll 200 millió dolláros hitelkeret, amiből Magyarország 54 millió dollárt használhat fel.

Kanadában 10 millió kanadai dollár értékű exportfejlesztési alapot hoznak létre, s ezt öt év alatt használhatja fel Lengyelország és Magyarország. Emellett 80 millió dolláros tőkével magyar alap létesül a magánkezdeményezés támogatására, s meg-

kezdődött a 250 millió dolláros második magyar alap szervezése is.

Az NSZK két tartományának bankjai 500 millió márka konzorcialis hitelt nyújtanak. Ugyancsak 500 millió márka hitelt folyósít a Deutsche Bank, s ehhez az NSZK kormánya kormánygaranciát biztosított. A Bundestag fejlesztési segély címén 1990-ben 10 millió márkát, 1991 és 1993 között további 45 millió márkát bocsát Magyarországnak és Lengyelországnak rendelkezésére.

Nagy-Britanniában az angol kormány 5 éves időszakra 25 millió fontos magyar alapot hagyott jóvá.

Norvégia 70 millió norvég koronát ígért Magyarországnak és Lengyelországnak számára.

Az olasz kormány 50 milliárd líra beruházási alap létrehozásáról fogadott el határozatot.

A svájci kormány csomagterve mintegy 240 millió svájci frank értékű támogatást tartalmaz Magyarországnak és Lengyelországnak a következő három évre.

Az EGK 300 millió ECU pénzügyi támogatást helyezett kilátásba a magyarországi és lengyelországi beruházásokra.

„Az ki ölt és az ki
bárány, testvérárva”

LEPRACSENGETTYŰ

Beszélgetés a TIB egyik alapító tagjával

Hegedűs László 53 éves. A budapesti Plarista Gimnáziumban érettségizett. Orvos szeretett volna lenni, de csak a ma már ismeretlen orvossegéd-képzőbe vették fel. A kormány 1956. október 25-én felszólított minden egészségügyi dolgozót, hogy jelentkezzen a legközelebbi kórházban. A legközelebb a Honvéd Kórház volt, ott jelentkezett, és mentőként szolgált végig a forradalmat. A harcok végétől minden jelentős helyen megfordult. November 12-éig volt mentős. Ezért, valamint azért, mert november végén és decemberben röpcédulákat terjesztett, „a Magyar Népköztársaság államrendjének megdöntésére irányuló szervezkedés vezetése” címen emeltek ellene vádat. Az elsőfokú népbírói ítélet 1958-ban született: életfogytig tartó börtön. Az ítéletet megfellebbezte, de fellebbezését a másodfokú eljárás közben ügyvédi tanácsra visszavonta. Így elhárult az a veszély, hogy csatlakozó ügyész fellebbezésre még súlyosabb ítélet születne. 1963-ban, amnesztiával szabadult.

Egy évig tartó, éjszakai ellenőrzésekkel súlyosított rendőri felügyelet következett. Segéd munkásként, majd – baráti közreműködés hatására – gépről stá tuszban dolgozhatott, később egy szövetkezetnél lett gépkönyvszerkesztő, amíg el nem bocsátották arra való hivatkozással, hogy szakmai fejlődése már nem biztosított. Azóta szabadfoglalkozású. Eleinte álneven, később Hegedűs László néven közölték verseit. Költő. Írásból, kiadványszerkesztésből és – gondozásból él.

– *Hogy érzed magad az ötvenhatosok ítéletének megsemmisítése, a Köztársaság kikiáltása és október 23-a méltó megünneplése után?*

– Meglehetősen, bár a víz alatt nagyobb volt a csönd. Kissé tartok a gyors felszínre bukkanástól. Túl sokáig voltunk nagy nyomáson, közel a tengerfenékhez. Csak nehogy szétpukkanjunk, mint a mélyvízi halak, ha felszínközébe vetődnek. A méltó ünnepelésről pedig ennyit: kinek-kinek a magáé. Nekem az ünneplés szemérmes akus.

– *A szemérmességről jut eszembe. Úgy veszem észre, hogy ez év június 16-a óta erősen szaporodnak a nagyhangú ötvenhatosok. 1945 után az ellenállók és partizánok is halkabban kezdtek. A katasztrofális társadalmi következmény ismeretes. Most nem lesz így? Mi a véleményed erről?*

– Határozottan az, hogy nem. Annak ellenére állítom ezt, hogy tisztában vagyok vele, valami hasonló, de csak távolról hasonló folyamat elindult. Az természetes, hogy sok megtaposott ember csak biztonságosabb helyzetben hallatja a hangját. Joga és oka van rá. Kevésbé természetes, de továbbra is emberi, hogy vannak, vagy lesznek olyanok is, akik a Kádár-rendszer alatt ötvenhatos múltjukat szeretnék volna le- és megtagadni, most pedig nagyobb a mellük és a hangjuk, mint azoknak, akik évtizedes ellenzéki múlttal rendelkeznek. Azonban a politikai folyamat ellentétes az 1945 utánival. Akkor a demokrácia felől haladtunk a pártállam felé, most megfordítva. A demokrácia lesz a biztosítéka annak, hogy önmagában a múltbeli politikai üldözöttség nem lesz elegendő a közéleti szerepléshez. Nem lesz érdemes börtönviseltséggel kérkedni. És különben is, 1945 után huszoneven is lehetett valaki ellenálló. Az ötvenhatosok legfiatalabbja is ötven körül.

– *Vagy tizenhat évvel ezelőtt, amikor megismerkedtünk, egyszerre csak előálltál egy fura mondókéval. Valahogy így hangzott: „Szeretném, ha tudnád, ötvenhatos vagyok, nem öltem, nem raboltam, de életfogytiglan-*

ra ítélték, nem bántam meg semmit, a hatvanhármas amnesztiával szabadultam.” Miért mondtad ezt el? Ez egyfajta kérdés volt?

– Csak tisztességes figyelmeztetés. Aligha lehetett akkor ilyesmivel kérkedni. Ez a mondat volt az én politikai lepracsengettyűm. Ha valakihez közelebb jutottam, akkor megráztam. „Tisztátalan! Tisztátalan! Megrögzött ellenforradalmár közeledik! Politikailag veszélyes elem, bajt hozhat rád!” – ezt jelentette. Ezek után dönthetett bárki, hogy hajlandó-e, és ha igen, akkor milyen mértékben kapcsolatot teremteni velem.

– *Az ilyen csengettyűzések során sok csalódás ért?*

– Olyan meglepetések persze értek, jó és rossz értelemben is, hogy X-től vagy Y-tól mást kaptam, mint amit vártam. De ezek az esetek csalódást nem okoztak, inkább mindig megerősítettek abban a hitemben, hogy csak az előlegezett bizalom jegyében lehet emberi életet élni. Bízam mindenki-ben mindaddig, amíg az ellenkezőjére nem kényszerítettek.

– *A nyomozóidnak is előlegeztetted a bizalmat?*

– A csattanó kedvéért mondhatnám azt, amit állítólag Bismark, hogy tudniillik csak az ökor következetes. Valami van is benne, de ide nem nagyon illik ez a mondat. Annak idején a legtöbb nyomozó, mielőtt még nyíkanhattál volna, mindent megtett annak érdekében, hogy a bizalom közel se férközhessen hozzá. Pusztán megjelenésének módjával, szólan gesztusával már biztosított is legmesszebbmenő rosszindulatáról.

– *A verseidet olvastam. Volt két sor az egyikben, amely azóta is foglalkoztat: „Az ki ölt és az ki bárány, testvérárva. / Sose öltem. Csontig rágva.” Te, akinek népbírói perében hat halálos ítéletet mondtak ki, akinek négy társát ki is végezték, azt állítod, hogy a gyilkos és az áldozat jó kis testvérek?*

– Provokálsz. Tudod, hogy nem. Azt állítom, hogy az árvaságban, a kivetettségben testvérek, mert mindketten ugyanazon tő hegyén, a létre tűzve

vergődtek, illetve vergődnek. Lényegi, erkölcsi különbözőségük sorukban kell, hogy megnyilvánuljon. A gyilkosé a bűnhődésben, a bárányé a kiengesztelésben. De íme egy másik közös vonásuk: sorsukat ugyanaz a kimondott szó fogja beteljesíteni, a napvilágra jutó igazság, amely kihirdetjük mindörökre a gyilkos és az áldozat nevével együtt.

– *A néven nevezésnek erről a feloldó erejéről nincs szó a versben. Miért?*

– Mert nem ezt akartam kifejezni, hanem az áldozat ösztöneiben mocorgó kételyt a „sose öltem” helyessége felett. Ez az a féreg, amely lappangva rág a második sorban – sorokban. Ez az, ami eltaposandó.

– *Nem vélelten tehát, hogy verses-köteted címe: Ugyanazon tő hegyén '88-ban jelent meg saját kiadásodban. Szerző: Hegedűs László. Miért ezen a néven jelentetted meg a verseidet? A tiltás alól akartál kibújni?*

– Nem. Naivítás lett volna. Így is megkaptam érte a kellő figyelmeztetést. Az illetékesek, vagyis a Belügy ötvenhatosokat ellenőrző csoportja beszélgetésre invitált és megható színjáték keretében utasította el első és egyben utolsó, nyugati útlevél iránti kérelmemet. Közben garantálta, hogy többé kötetem meg nem jelenik, ha csak el nem feledkezem végleg a múlttól.

– *Ezért lettél tagja a Történelmi Igazságtétel Bizottságának?*

– Is.

– *Zsidó vagy?*

– Aha! Keretlegény vagy a Roland-féle nyilas pártban?

– *A némlétezőben sem.*

– Akkor bevallom, nem vagyok zsidó. Egyébként képes lennék rá igent mondani. És kommunista se voltam soha.

– *Honnan tudod, hogy ezt akartam kérdezni?*

– Ez a két minősítés – aminek egyébként a maga helyén többértelműsége ellenére is van jogosultsága – hol külön-külön, hol összekapcsolva, általános érvényű megbélyegzőként kezd ismét terjengeni mindennel kapcsolatban, ami nem felel meg a betyár- illetve flasztermagyarkodásnak. Apórodott levegőjű szegletekből a szabadabb széljárás kavarja fel és hordja szét. Olyan földrajzi és lelki zúgokból, ahol megrekedt a feldolgozatlan történelem, na meg a torkokra forrasztott szó. Szociológiai és mentálhigiénés probléma egyszerre, amely nem lebecsülendő, mert éppen azt veszélyezteti, amit ez a slamos és indulatos jelzőzés némelyek szerint védeni akar. Tudniillik a nemzetet. Mivelhogy sok mással együtt az ilyesfajta pufogtatások is kódósítják a történelmi igazságot.

– *Amit persze a TIB őriz. Páncél-szekrénybe zárva. Ugye?*

– Én azt hittem az előbb, hogy még irodalmár vagy. Most inkább rámenős újdondásznak látszol. Divatos, nem mondom.

– *Kitérsz?*

– Nem. Véleményt nyilvánítok.

– *Tehát?*

– Senki se lehet letéteményese semmifajta igazságnak. Nyilván a TIB sem tartja magát annak. Éppen azért jött létre, hogy minden erejével osszlassa a tegnapi és a holnapi ködöket. A pártködöket is. Hogy az így láthatóvá váló nemzet és az egyes ember visszanyerhesse az őt megillető méltóságát, azaz igazság tétessék neki.

– *Gondolom, a magatokfajta is világoosan akarjátok látni. Miért volt olyan ideges a TIB, amikor a Magyar Nemzetben megjelent néhány eredeti bírósági anyag? Kiderült, hogy a Nagy Imre-per egyik szereplője az utolsó szó jogán ellenforradalomnak jelenti ki az ötvenhatos forradalmat, sovinszta uszításnak a szabadságharcot, és lényegében Nagy Imrére hártja a felelősséget.*

– Arra a Nagy Imrére, aki statáriomot hirdetett a ruszok ellen harcoló szent pesti srácokra, aki nem értette, hogy mi történt körülötte, aki annakelőtte padlássópró miniszter volt, szovjet állampolgár, és 1945 előtt a moszkvai magyar rádióadások szerkesztője, esetleg KGB-ügynök. Ezt nem akartad hozzátenni? Vagy még ezt: de mit is törődöm én mindezzel, bolsi fröcskölt bolsira egy bolsi inkvizíció során. Annak a bizonyos dokumentumnak a megjelentetésében nem az volt a tisztességtelen, hogy megjelent, hanem az, hogy mikor és hogyan. Tudniillik közvetlenül az ötvenhatos mártírok temetése előtt, kiragadva egy koncepció per és két emberi élet egészből. A tárgyilagosság látszatát keltő kommentárihiány hazugság, illetve féligazság. Szinte minden 1945 utáni, politikai vagy ideológiai indíttatású per anyaga ilyen. De fejezzük be!

– *Csak még valamit. Mi vagy te végül is?*

– A gyerekeim is mindig ezt a szörnyűséget kérdezték, mert az iskolában a foglalkozás rovatot ki kellett tölteni. Szabadfoglalkozású, mondtam akkor is, amikor ez még kácmának (közveszélyes munkakerülésnek) számított.

– *Költemény három színpadi tételben című oratóriumodban nem így válszolsz erre a kérdésre. Hanem?*

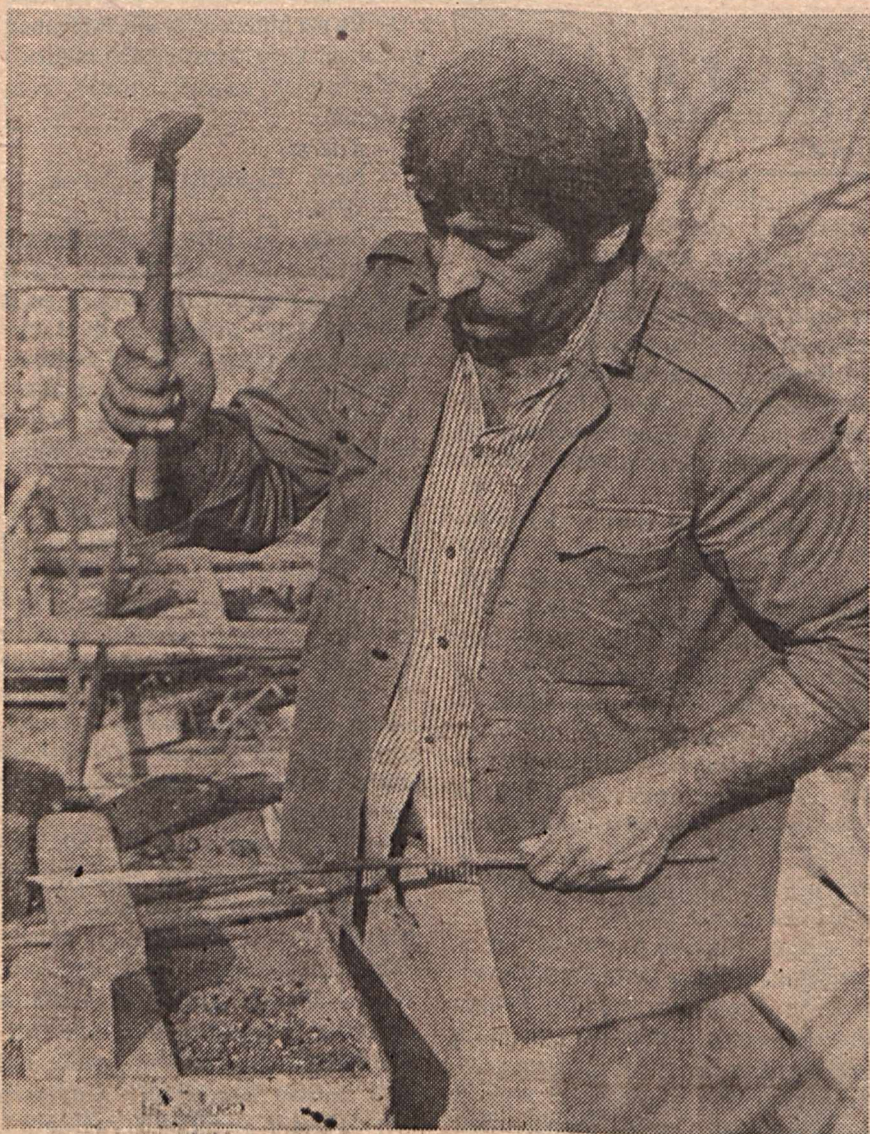
– Hosszú, és ebben a felszíni zajban félek, hogy nem hallatszik.

– *Én megpróbálnám:*

„Mindannyian azok vagyunk, akik lehattunk volna, beteljesítve és kitöltve saját magunk petényi kozmoszát, s ha fényünk vész firkált egünkről, magányra nincs reményünk már, de mind mi perc volt és lehetett volna,

kondulás nélkül jelzi egy mutató nélküli óra.”

Szitányi György

Ósi mesterség, biztos munka

A személyes példa a legjobb

Racionalizálódó gazdaságunk óhatatlan velejárója az átmeneti munkanélküliség, még akkor is ha magas kvalifikált munkaerőről van szó. Még inkább igaza ez a szakképzetlen vagy csak minimális képzésben részesült polgártársaink körében. Halmozottan hátrányos helyzetűek ezen belül is a cigányok. Hogy miért? Nem kell külön tanulmány belátására. Az össz „munkanélküli-segélyesek” száma Szekszárd és városkörnyékén 874 fő, (november végi adat) ebből a cigányok száma 13%, ami a Foglalkoztatási iroda munkatársa szerint nem magas arány. A Városgondokságon viszont úgy tájékoztatják az érdeklődőt, hogy a közhasznú munkában foglalkoztatottak 40 fős napi keretszámából 90% fölötti a cigányok aránya. (Szekszárd városról lévén szó.) Ide kívánczik még elmondani, hogy a megyében 17 helyen folyik még közhasznú foglalkoztatás, két korcsoportban. Az ifjúsági tagozat, a túlkoros, de a 16. életévüket még be nem töltött cigányfiatalokból alakult. Ezért is nagyon figyelemreméltó Kalányos László fűrókészítő kisiparos bejelentése, miszerint ő munkalehetőséget tud biztosítani érdeklődő cigány munkaerő számára, s a szakmai képzésen túl, az arra érdemes fiatalokat egy ősi mesterség műhelytűkaiba is bevezeti.

Kalányos László, 33 éves. Nős, 4 gyermek atyja. Kertész szakmája van, de leginkább segédmunkásként dolgozott. Elmondása szerint elsősorban anyagi okokból. Harmadik esztendeje „maszek”. Fűrókészítő. Ezt a mesterséget apósomtól Rafael Jánostól tanultam – kezdjük a beszélgetést. Jó három éve foglalkozom vele. Korábban 1 évet mint tanuló. Bács megyéből,

Kecelről indultam. Putriből. Amit most itt lát, mind a saját és a családom verejtékét viseli magán. De a dolog értelmét is igazolja.

– Vágjunk az elevenjébe! Kezdjük az anyagi részével! Ha nem titok, konkrét számokat is várunk.

– Havi jövedelemem havi átlagban eléri a 15 ezer forintot, tisztán. Ebből tisztességesen meg lehet élni. Egy fűró elkészítése bruttó 580,- Ft-ot hoz, ebből tisztán megmarad 300,- Ft. Kemény munkával napi 40–45 darabot tudok elkészíteni. Az adminisztrációt a feleségem végzi. Ő a főnök. A rezsink 3 800,- Ft/hó, az adó átlagosan évi 60–70 ezer.

– Hallottam, hogy ön szívesen kiterjesztené ezt a tevékenységet, sőt, alkalmazottakat is tartana. A szakmai utánpótlást tanoncképzéssel kívánja megoldani. Beszélne kérem a terveiről?

– Miután értelmét látom, így (és ezt saját példával is igazolhatom) ezt másoknak is javaslom. Biztos munka, ősi mesterség. Elmondhatom, hogy aki tisztességesen dolgozik, az akár meg is gazdagodhat. Egy zárt, biztos műhelyt kívánok kikepezni, elektromos fűjtatóval.

Átmenetileg az apósom segítene. Elsősorban szakmailag, de átmenetileg anyagilag is. A megrendeléseim biztos. A MÁV a megbízóm. (Budapest, Központi Osztószerraktár). 2–3 ezer darabra van igény. Folyamatos munkát tudok végezni. Az anyagot magam vásárolok kg-os áron. A feltételeket magamnak kell biztosítanom.

– Igényel-e, és ha igen, milyen támogatást?

– Elsősorban a műhelyem végleges elkészüléséhez kérnék segítséget. Építőanyagra lenne szükségem. Természetesen bontott anyaggal is beérem. Még olyan formában is segítség, ha magunknak kéne lebontanunk.

– Hallhattunk arról is, hogy ön fajtája érdekeit is harcosan vállalja. Tagja a Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetségének. Ezen belül elsősorban a társadalmi foglalkoztatottság kérdését (főként cigány körökben) tartja szívügyének.

– Szeretem a cigányságot. Pártolom is őket. De dolgozni, azt szeretni kell. Mindenkinek. Én nem dolgozhatok helyettük. Ez elsősorban neveléssel (munkáraneveléssel) érhető el. Ezért fontos, ha tevékenységemmel új munkalehetőséget teremthetek. Kevesebb lenne ennek folytán a tanácsnál segélyért sorbanállók száma, hisz a cigány alapvetően önértetes, szégyen neki ha kérnie kell. Ha biztos megélhetést biztosíthatok – persze saját munkáját is mindig beleértve – öntudatilag is sokban segítettem a fajtám ezen képviselőit. Ezt vállaltam fel, és ezt is kell saját példával bizonyítanom. Ahogy a költő Váci Mihály írta, „tenni, tenni kell!”

Bayer Béla

Fotó: Kapitány Krisztina

A hagyományörzés néma ellenállás

„Vissza, a vén csöndes udvarba
Elsüllyedt azóta mind az út
S távolból hallom, ködben, éjben,
Hogy nyitogatnak
egy vén kaput.”

(Ady Endre: Az elsüllyedt utak)

Konjunkturája van ma Erdélynek. Oly sok évi elhallgatás után az emberek szomjaznak az ottani magyarságról szóló híradásokat, s akadnak is bőven vállalkozók, akik kiszolgálják őket. „Magyar írók” kelnek útra, eltöltenek tíz napot erdélyi szállodákban, lefényképezik, ami az országútról látszik, majd „lelkismeret-ébresztő” könyvet írnak élményeikről – jó pénzért.

Most egy olyan könyvet tartok a kezemben, amely minőségileg más. Már ránézni, kézbe venni is jó érzés – az igényes tipográfia és nyomdai kivitelezés a kiadó Zrínyi Nyomdát dicséri – Várady Pál és Borbély Anikó: *Kalotaszeg Felszeg* című könyvét. Alapos, néprajztudományi igénytel megírt, mégis olvasmányos szöveg, gyönyörű színes fotók, Ady-idézetekkel tagolt fejezetek logikus és harmonikus kompozícióba rendezve. Ízlés és tehetség mellett alapos és kitartóan végzett munka érződik a könyvön, mely egy Erdély tájait bemutató sorozat része. A következő kötet is hamarosan nyomdába kerül; a Kalotaszeg további tájait mutatja majd be: Alszeget, a Nádasmentét és az ámeneti vidéket, a Kapus környékét.

Kétféle rendező elv érvényesül a könyv szerkesztésében: egyrészt a tájban az egésztől halad a rész felé, másrészt a születéstől kíséri a benne élő embereket a halálig. A táj leírásával, bemutatásával kezdődik a könyv. A falvakból először a templomokat pillantjuk meg kívülről, majd belsejükbe kalauzolnak a szerzők. A községek másik kiemelkedő jelentőségű helye, a temető következik ezután. Megtudjuk, hogy a gyönyörűen faragott síremlékek nem „kopjafák”, hanem „fűtől (főtől, vagyis fejtől) való fák”. A szerzők nevéhez fűződik a néprajzi felfedezés, hogy a temetkezési rend a templomi ülésrendet követi.

Útcák, házak, kapuk, majd házbelők következnek, előbb a legrégebbiek, aztán az újabbak, időrendben. Utánuk a gazdálkodás, a munkás hétköznapi képei, köztük elsősorban a hagyományos kézművességé, amely ma is a megélhetés fő forrása – lehetne, ha a turizmust (is) nem tennék tönkre a Ceausescu-diktatúra...

És végül az emberek. Először a pompás viselet, aztán a hagyományok, népszokások: a születés, a paszita, a konfirmáció (melynek fotózása egyedülálló, a „szocialista” néprajztudomány, talán egyházi jellege miatt, eddig alig foglalkozott vele), a jegyváltás, az esküvő, a temetés... Aztán az év jelentős ünnepei: a karácsony, a húsvét, a pünkösd. A kötetbe eredetileg ötszáz fotót szántak, végül 280 maradt, így is kelető híján négyszáz forintba kerül a könyv.

Nem olcsó tehát így sem. A profi terjesztők tán ezért is voltak óvatosak: a 18 ezres összpéldányszámból tízezer eladását egy budapesti magánterjesztő vállalta, míg a Művelt Nép és az Állami Könyvterjesztő együtt is csak feleannyit. A fennmaradó háromezer értékesítését maguk a szerzők vállalták, jó ügy érdekében: a bevétel tíz százalékát az erdélyi gyerekek javára nyitott, Apáczai Csere Jánosról elnevezett alapítvány számára utalják át.

Nem volt meglepő tehát, hogy a szerzők lakására becsengetve nagy halom könyv, kimutatás, csomagoló-papír, vignetta és postabélyeg között munkálkodva találtam őket. Meglepőbb talán, hogy a szimpatikus házaspár egyik tagja sem néprajzos, hanem mérnök, s a bejáratú ajtó névtábláin sem Borbély és Várady olvasható. Az írói álnév használata könnyen érthető tudva, hogy Romániában milyen nagy szimpátiával fogadják a magyar írókat, fotósokat, néprajzosokat... De hogyan adta a fejét ilyesmire egy vegyész- és egy agrármérnök?

– Én gyerekkorom óta úgyszólván benne élek a néprajzban – válaszol Anikó. – Szentgálon születtem, s ebben a kis bakonyi faluban máig őrzik a néphagyományokat. Gyerekkoromban nagyanyámmal még én is eljártam kukoricafosztóba, tollfosztóba, közös éneklésre, bibliaolvasásra. Az iskolában a fizikát, kémiát is szerettem, közel volt a Veszprémi Vegyipari Egyetem, ezért műszaki pályára mentem, de a humán érdeklődésem is végig megmaradt.

Megmaradt és meg is újult, amikor erdélyi származású férjével elkezdtek hazajárogatni. Először csak a maguk örömeire kirándultak a szülőföldön, gyűjtötték az élményeket, a fotókat. Aztán próbaképpen beküldtek néhány munkát a veszprémi Bakonyi Múzeum néprajzi pályázataira, s kaptak is szépen díjakat értük. Az érdeklődés ettől kezdve rendszeressé vált. 1967 óta szisztematikusan járják a magyarlakta

erdélyi vidékeket: bejárták Kalotaszeget, az egész Székelyföldet, eljutottak a csángókig... Anikót közben betegség miatt lerokkantották, ám ő még a szomorú kényszerből is képes volt előnyt kovácsolni: úgy fogja fel, hogy így több ideje maradt olvasni, gyűjteni, rendszerezni az anyagot. Sőt, ismeretei rendszerezésének is nekifogott: két éve beiratkozott a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem néprajz szakára. Szemvedélyes szép szavakkal magyarázza, hogy nem azért dolgoznak, hogy megőrökösnek valamit, ami pusztulás előtt áll, hanem azért, hogy felrúzzák az embereket, felhívják a figyelmüket arra, hogy Erdélyben él, létezik egy csodálatos kultúra, amely a magyar és az európai kultúra szerves része.

– A hagyományok őrzése Erdélyben egyfajta néma, de igen erős ellenállás – vallják egybehangozóan. A népszokásokhoz, népviselethez való ragaszkodás gyökere itt van, s a veszélyérzet élte az erős magyarságtudatot is, ami ugyancsak szervesen áthatja a mindennapi életet. Várady Pál jellemző történetet mesél erről:

– Amikor Kolozsvárot elvégeztük az egyetemet, Moldvába irányítottak bennünket. Abban a faluban, ahol én dolgozni kezdtem, az egész intelligencia magyar volt: orvos, állatorvos, agrármérnök, mind. Csak a pedagógusok voltak románok. Egy barátom, volt évfolyamtársam nem bírta a legényéletet, megönsült, elvett egy román tanítónőt. A családja szinte belebetegedett a dologba, aztán az édesanyja azt mondta: ha román menyem lett, hát majd rendes magyar asszonyt faragunk belőle! S a székely Annus néni állta a szavát. Szívós küzdelemmel érték, hogy a fiatalok hazatelepülhessenek; ott az asszony megtanult magyarul, s a gyerekeknek is a magyar lett az anyanyelve... Egy románnal kevesebb lett – mondta elégedetten Annus néni.

A történet mégis szomorú, mert a kivételről szól. Mint ahogy kivételes kitarás kellett Anikó és Pali házasságához is; hat éven át leveleztek, csak utána sikerült minden engedély birtokában összeházasodniuk. Mondják: az erdélyi értelmiség szinte egyhangúlag állítja, s ők is egyetértenek vele, hogy az ottani magyarságnak ezeréves viszontagságos története során még soha ilyen tudatos elnyomásban nem volt része.

– Az Önök néprajzi gyűjtőmunkáját nem akadályozták a román hatóságok?

– Nem vertük dobra, hogy mit csinálunk. Érdeklődő turisták voltunk, s azokkal a legutóbbi időkig nem kellemtlenkedtek a hatóságok.

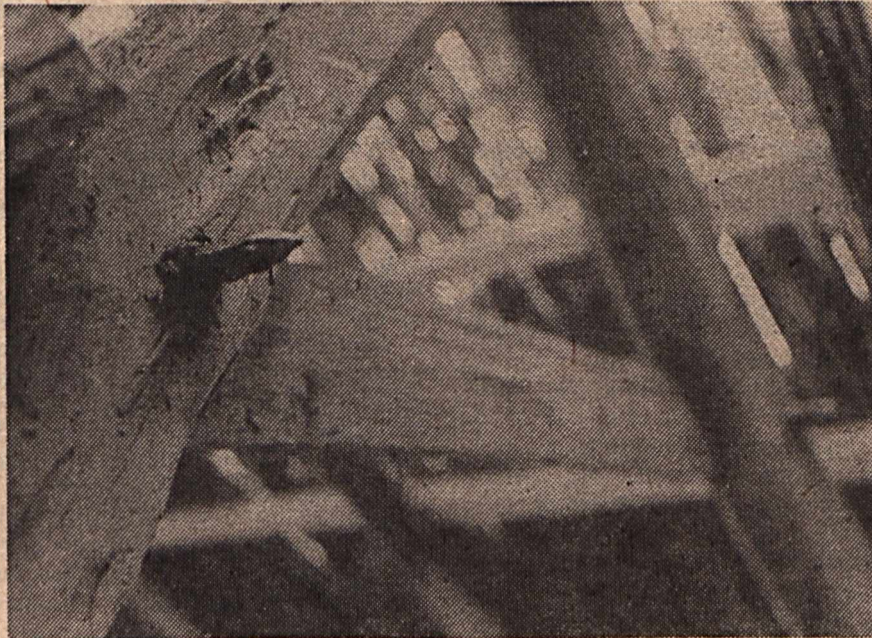
A gyanakvást azért érzékelték, s a félelmet is. 1986-ban három gyerekkükkel nagy kirándulást tettek. Petőfi nyomát követték, Kiskőröstől Segesvárig. (Barguzinról akkor még nem hallottunk – jegyzi meg fanyar humorával Várady Pál.) Segesváron virágot szerettek volna vinni az emlékműhöz, ám a közeli faluban hiába kínáltak pénzt a magyar gazdáknak – tudták, mire kell a virág, s nem mertek adni. Végül egy öregasszony nagy titokban mégis adott egy csokorral, pénzt sem fogadott el érte. Az emlékmű öre engedte, hogy letegyék a virágot, barátságosan el is beszélgetett velük. Román ember volt, de folyékonyan beszélt magyarul, Petőfiről is tudta, ki volt, hogy halt meg. Hanem amikor visszafelé menet bekéredzkedtek az egyik faluszéli ház udvarába, s kértek egy kis vizet, a román őr utánuk ment, s már korántsem barátságosan kérdőre vonta őket, mi keresnivalójuk van ott...

Abban az évben Pali még nyugodtan videózhatott az aradi várban, ahol pedig három fegyveres testület székelye van; az őr még ki is húzta magát, s rájuk mosolygott. '87 pünkösdjén Kalotaszegen viszont már elfogta a rendőr, be akarta kísérni azzal, hogy videózta az őröt – amiről egyébként azt sem tudta, hogy hol van. Tavaly már nem merték magukkal vinni a videokamerát, a fényképezőgépet sem nagyon mutogatták, a filmeket pedig erősen eldugták, mielőtt a határra értek...

– Tudjuk – mondják –, hogy a rossz hírek hatására sokan félnek Erdélybe utazni. Mégis, jó lenne, ha minél többen rászánnák magukat. Ha nem fotóznak, nem visznek könyvet, újságot, tiszteletudóan viselkednek és türelmesen várnak pár órát a határon, feltehetőleg átjutnak, s az élmények megérik az áldozatvállalást.

Nos, aki a könyvet elolvassa, biztos, hogy kedvet kap hozzá. Aki pedig a könyvhöz kapott volna kedvet és nem leli a boltban, az megrendelheti a következő címen: Várady Pál, Balatonalmádi, Pf.: 504. 8220.

Láng György Géza
(fotó: Czakó)

MDF kontra SZDSZ az olvasói levelek tükrében

Dr. Princz István Úrhoz, az MDF Hőgyési Szervezetének elnökéhez

Egy tragikomikus eset jutott eszembe a DATUM december 5-i számában megjelent írása kapcsán: Erősen boros atyafi téblábolt a Nyugati Pályaudvaron és mondta a magáét. Obszcénül szitkozódott egy bizonyos Kalmár Jóska-val kapcsolatban. Az emberek ügyet sem vetettek rá. Jött azonban egy sűrű, középkorú féle. Elhaladva emberünk mellett meghallotta a vas-tagját.

– Nekem szólt? – kérdezte visszafordulva.

Amaz legyintett és tovább „barom-állatozott”.

...Hát mit mondanak... kapott egy lórugásnyi pofont... nagy hirtelen nekitámaszkodott a LAJÓSMIZSE táblának... mire megtalálta a svájci sapkáját, az odavágó el is tűnt.

Emez méltatlankodva leszögezte:
– Te nem is vagy a Kalmár Jóska! Baromállat!

Ennyi a történet. És most nézzük az Ön leszögezéseit dr. Princz úr: „...Tudomásul kellene venni, hogy ezzel a szavazással az országban nem dől el semmi. Márpedig igencsak lelki szegény az, akinek a semmi is valami. Az SZDSZ és csatlakozó társai saját propagandájuk céljának használták fel a NÉP-nek azt az óriási vágyát, hogy végre szabadon szavazhasson”. Majd: „Most viszont észrevette a NÉP, hogy mire szavazott és becsapottnak érzi magát.” Stb. Stb. No-no! Miközben Ön alapvetően a Panghy urat akarja reszelgetni, a nagy buzgalomtól túlcsúszott a reszelője... egészen a NÉP-ig. Ha egy csepp vízben a tenger, akkor egy állampolgárban (például bennem) a NÉP lehet! Ez esetben visszafordulhatok:

– Nekem szólt dr. Princz úr? –

Szóból (is) ért az ember (általában), közlöm tehát: Nem vagyok lelki szegény! Nem szoktam a semmi fölött örvendezni, mintha az valami lenne. Egyszerűen azért szavaztam (ahogy mondja) négy igennel, mert módomban állt választani. Előre megfontolt szándékomat nem követte utólagos rájövés és csalódás! Tiszta sor? Kiket téveszt ön össze a NÉP-pel dr. Princz úr? Bennünket ugyanis nem a lehetőségek szoktak becsapni, hanem a heletes, meg a vadászgató herceg-elvtársak, a stencileket betűzgetők, újabban meg az ellenzéki jelmezbe bújt hokedliről szavalók, akik nem képesek felfogni, hogy a bizonyítás fontos! Mind a matematikában, mind a geometriában, úgy a mindennapi tiszta politikában is. (Amen) Ez a szabad választás bizonyítás volt! Mert alkalom volt rá, hát megnyilatkozott a NÉP is, annak ellenére, hogy túl sok volt a pulikutya, akik félreértve rendeltetésüket, nem össze, hanem szétterelték a nyáját! Saját csalódottságát és képviselet csoportja csalódottságát dr. Princz úr ne húzza rá a NÉP-re! Vagy ön szerint van NÉP, NÉPEBB és ön, mint LEGNÉPEBB? A savanyú szőlőtől felgyülemlett nyálát nem tudja másfelé köpni csak a NÉP-re meg az SZDSZ-re, mert gyanítja, hogy valamiképpen egy húron pendülhetnek?...

Milyen mélypontja lehet a csalódottságnak az, amiben egy diplomás felnőtt eképp gyerekeskedik: „nekiunk van, de nekik nincs”... (Beece! – képelem hozzá, hogy komplett legyen a dicsekvés.) Tény, hogy nincs mindenkinek Für Lajos vagy Pozsgay Imreje... hát istenkém, idegzsábája sincs mindenkinek, pénze sincs, haja sincs... Majd csak lesz valahogy

mégis... vagy velük, vagy annak dacára, hogy ők is vannak. Ez mind belefér a demokráciába. Csakúgy mint a Csurka úr frenetikus feledékenységére a Csengey úr bojkot felhívásával kapcsolatban. Amúgy meg „it ürür, kervan yürür”, vagyis: a kutya ugat, a karaván halad. Szerencsére!

Nagyné Halász Ilona

Tisztelt Szerkesztőség!

Az I/184. számban dr. Princz István (MDF. Hőgyési Szerv. elnöke) levele az alábbiakban reagálok, amit egyben kapcsolni lehet az USZIT a DATUM cikkhez is: En sem dr. Princz, sem Panghy urakat nem ismerem. Dr. Princz úr felé elolvasásra ajánlom a DATUM 1989. 11. 21-i számában Csengey Dénesnek írt – még MDF-tagként – leveletem, melyben rámutattam, hogy az SZDSZ merő előrelátásból kezdte meg a népszavazással kapcsolatos aláírásgyűjtéseket, mert akkor még nem volt látható, hogy a SARKALATOS törvények átmennek a parlamenten, hiszen annak előfeltétele volt az MSZP megalakítása. Hogy mennyire igazuk volt, azt a Maróthy féle szavazás igazolta, amikor is Németh Miklós miniszterelnök csak azért nem szenvedett vereséget, mert a szavazást jogtalanul minősítették. Ugyanezen parlamenti időszakban, november 23-án az „egy hiány hetek” (Néppárt, – MSZP, – MDF, – Csurka István, – Keresztény Néppárt, – HNF (?), Bajcsy Zs. Társaság) sajtótájékoztatót tartottak, melyből csupán Csurka Istvánt emelem ki, aki – arra az újságírói kérdésre, hogy miért a nagy kuszaság a népszavazás körül, azt vá-

laszolta: HIÁNYZIK AZ IRÁNYÍTOTT SAJTÓ (sic.) A MN tudósítójának kérdésére, hogyan érti ezt, származás hebegés-habogás, – sőt a MF 4. számának három napos késését is beleszöve, mindent az SZDSZ-re kent! Magamban feldolgozva az eseményeket, úgy látom, hogy az asztal alatt – fejük felett – az MDF-nek megállapodása van – személyekben – valakivel (kikkel). Ezért ezt nem tudva elviselni, visszaküldtem az MDF elnökségének a 3313. sz. igazolványomat. Mert – véleményem szerint – az MDF rossz partnereket választott a politikájához. Gondolatommal nem vagyok egyedül, mert a HITEL 24. számában Eszterházy Péter – Pille és ganej – írásából citálom: „az írók egy részét is, bár lehet sokunk tévedésből lett íróvá, s most majd megtalálja a helyét például épp a politikában” sorokat. Szerény véleményem, hogy az MDF még nagyon megbánhatja szövetségeseinek megválogatását!

ZÁRAI GYÖRGY

Záró gondolat

Betekintés a kulisszák mögé (a népszavazásról és az MDF-ről) cím alatt megjelent írásom, konkrétumait, logikáját az egyetlen kritizáló cikk nem cáfolta. Örülök, hogy az olvasói levelek egyértelműen engem igazoltak. Ezért magam részéről a témával kapcsolatban további vitát nem kívánok folytatni. A személyemmel kapcsolatos észrevételekre nem kívánok reagálni.

Panghy László

Részletek egy olvasói levélből

Hozzászólás V. Horváth Mária riportjához

Már régen nem a Celladámról és a Béres cseppekről van itt szó!

Hanem ennél sokkal többről. A monopolizált magyar tudomány kudarcáról, eredménytelenségéről, opportunizmusáról és bűnös tévedéseiről. Ezért (is) tartunk ma itt!

És nem a Béres Józsefek, Széles Lajosok, Kovács Ádámok és általában az un. nehéz emberek kutatásai és eredményeik „túl korai?” és „ügyes propagandával” történő közreadása miatt!

Ön szerint Professzor Úr, nem azok a konzervatív tudósok és szakértők, vagy ezek vezetői a hibások azért, hogy néha évtizedekig elleneztek, gáncsolták a kívülálló (sőt még a belső) „magányos” kutatókat, míg végül éppen ezzel teremtették a hisztériáig fajult helyzeteket? Mint most a Béres cseppekkel.

Ön is a nyilvánosság, a sajtó, a tv-t és az írókat vádolja a leleplező riportok, filmek és könyvek megjelentetéséért és nem az ezt előidéző okokat és okozókat? Ön, aki oly tiszteletreméltó ars poeticát vall magának a hármast követelményével, mint a tudás-tisztesség-teljesítmény, amelyekkel élők sajnos ma csak kurióznak számítanak a létező szocializmusunkban...

Nem tudok egyetérteni, mert ebben gyakorlatilag menlevelet követel és felmentést ad azok számára akik végig a nehéz emberek sikere ellen opponáltak, mert ezek sikerét eleve a maguk megszegyenítésekként fogták fel.

Véleményem szerint – és remélem ebben nem leszek egyedül – az ellenvetőknek, opponenseknek nem csak a már megismert pozitív tények alapján lenne kötelességük a csatlakozásra – amikor már az ügy bizonyított és így kockázatmentes – hanem sokkal előbb. Azaz a témához az opponensek pozitív hozzáállása kellene de kritikus szellemben és nem eleve konzervatív, elutasító szellemben (úgy a jó ahogy tanultuk)...

A Magyar Tudomány 1986. 10. számában közli az Országos Tudományos Alap témapályázatának eredményét az élő tudományok, a természet és műszaki tudományok és a társadalomtudományok témakörében. Amely szerint elfoga-

dásra került 761 pályázat 1,548 milliárd forinttal, 400 millió Ft műszerberuházással és 100 millió Ft infrastrukturális fejlesztéssel, az elkövetkező 2-4 éves időtartamon belüli kutatási feladatokra. Tartalmazza a beszámoló az elfogadott témák felelőseit, munkatársait és rövid ismertetését is. De ezek között egyetlen olyan név sem szerepelt, akiket a közvélemény megismert, mint sikeres kutatókat. Tehát azok, akik immár opponenseik ellenére is sikerre vitték kutatásaikat a MTA-tól nem kaptak támogatást.

Professzor Úr szerint mégsem itt van a baj, a tudomány tekintélyének csökkenése nem éppen ide vezethető vissza?

De nemcsak pénzt, eszközöket, fizetett állást és kutatási feladatot kapnak a MTA kutató műhelyeinek dolgozói, hanem még a *tévedés jogát is megkapták!*

Amivel szemben a magányos kutató általában sem anyagi, sem erkölcsi támogatást nem kap, az esetek többségében még üldözésnek is ki van téve és tévedése kizárólag az Ő rizikója.

Jó lenne tudni és összevetni ezekkel a MTA kutató műhelyeiben folyó munkák tudományos és népgazdasági eredményeit. Mit hozott eddig a 2 milliárd forintnyi befektetés és mennyit viit el ezen intézmények fenntartása.

Vajon nem azért csökken a tudomány presztízse, mert olyan kutatók és témák kapnak pénzt, támogatást és a tévedés jogát, amelyek eredményessége eleve kétséges. Vajon nem az lett volna a helyesebb gazdálkodás, ha ezek a nehéz emberek kapnak támogatást az Ő témáikhoz? Öt-tíz évvel előbbre lehetnének és ez biztosan nem csökkentette volna a MTA tekintélyét! Ők is az ünnepelek között lehetnének és nem a szégyenpadon!

Nos igen, Professzor Úr. Szerintem itt van a kutya elásva! A MTA még változatlanul sztalinista struktúrájában, amely egyedül maradt eddig változatlan ebben a történelmi reformkorszakban, amelyben már megbukott a sztalini létező szocializmus, a pártállam, az ideológia és sajnos a gazdaság is.

Bodonyi László

RTV

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.05: Hangszemle. 8.20: Szonda. Tudományos magazin. 8.50: Külpolitikai figyelo. 9.00-11.00: Napközben. 11.05: Európára nyíló ablak. 11.36: A kigyó pilantása. Saulius Tomás Kondrotas regénye rádióra alkalmazva. 12.45: Interjú. Zene szomszédolás. 13.00: Klasszikusok délidőben. 14.05: PAF-műsor. 14.35: Dzsesszmelódiák. 15.00: Ezredforduló. 15.54: Biber: Intrada. 16.00: Tizenhat óra. 16.15: Muzsikáló természet. Bölömbika. 16.20: Vesszőparipák. 17.00: Tér - idő. Tudományos figyelo. 18.05: Látuk, hallottuk, olvastuk - a zenéről. 19.15: Sportvilág. 19.44: Népdalfeldolgozások fuvolára és klarinétre. 20.00: Tudomány és gyakorlat. 20.30: Zinka Milanov operáiról énekel. 21.05: „ÉN, G.B. Shaw...” 22.00: Hírvilág. 22.30: Évszázadok mesterművei. 23.35: Régi híres orosz énekesek.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Rivaldafényben: Rocklegendák. 9.05: Társalgó. Ötvenöt perc irodalomkedvelőknek. 10.00: Fülzöveg. 10.05: Operatkedvelőknek. A koldusdiák. 11.05: Helykereső. Esélyekről, lehetőségekről - fiataloknak. 11.20: Apró-cseprő - gyerekekről. 11.40: Ki kopog? A Gyermekrádió műsora. 12.10: Asztali muzsika. 13.05: Popzene sztereóban. 14.00: Betűtenger. 15.05: Csúcsforgalom. 17.05: Tárcsázz! 17.30: Helykereső. 18.30: Pop-regiszer. 19.05: Táncházi muzsika. 19.30: Daráló. 20.00: Megjelent az „Adám”. 20.45: Ugyan az többször. 21.05: Innen-onnan. 21.15: Rólunk van szó! 21.20: Nótakedvelőknek. 22.20: Embertan - középhaladóknak. 23.20: A dzsessz története - 80/55.

BARTÓK RÁDIÓ: 9.15: Wagner: Az istenek alkonya. 9.30: Új Supraphon lemezeinkből. 10.30: A költő feltámadása. 10.56: Hidas Frigyes fúvósúveiből. 11.31: Begányi Ferenc operáiról énekel. 12.05: Zenekari muzsika. 13.00: Feljegyzések a kórusok. 14.00: Beethoven: a-moll vonósnyegyes Op. 132. 14.45: Labirintus. Zenei rejtélyek fiataloknak. 15.00: XX. századi operákból. 15.30: Dallamok nyomában. 16.05: Zenekari muzsika. 17.31: Bemutatjuk új felvételeinket. 17.57: Kórusok Petőfi versekre. 18.30: Na matremjem jeziku. 19.05: In dre Muttersprache. 19.35: Zenekari muzsika. 20.27: Folklor és történelmi hagyomány a romániai magyar zeneszerzők műveiben. 21.03: Bécsi modern zenei fesztivál - 1988. 22.19: Kódexek zenéje. 22.59: „Zsivajgó természet”.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ: 6.00: Kezdődik a nap. 8.00: Hírek. 8.10: Forgószínpad. 8.45: Nemzetközi sajtószemle. 9.00: Hírek. 9.10: Az élet megy tovább. 9.40: Történelmünk útja. 10.00: Hírek. 10.10: Periszkóp. 10.40: Figyelo. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó, hírek. 12.10: Földközélelben. 12.40: Nyugati folyóirat. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.30: Nyitott szemmel. 13.40: Kelet-európai szemle. 13.50: Magyar lapokból idézünk. 14.00: Hírek. 14.10: Periszkóp. 14.40: Figyelo. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni revű. 16.00: Hírek. 16.10: Autórádió. 16.40: Hobbik. 16.50: Párizsi magyar figyelo. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Forgószínpad. 17.45: Nemzetközi sajtószemle. 18.00: Hírek. 18.40: Kelet-európai szemle. 18.50: Magyar lapokból idézünk. 19.00: Hírek. 19.10: Emberek, művek, események. 19.40: A technika világa. 20.00: Hírek. 20.40: Könyvismertető sorozat. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Forgószínpad. 21.45: Nemzetközi sajtószemle. 22.00: A Mai nap késő esti kiadása. 22.30: Az élet megy tovább. 23.00: Hírek. 23.10: Emberek, művek, események. 23.40: A technika világa. 24.00: Hírek. 0.10: Nemzetközi sajtószemle. 0.25: Könyvismertető-sorozat. 0.45: Műsorzárás.

TVI 8.55: Képiúság. 9.00: Tévétoma nyugdíjasoknak. 9.05: Panoráma. 9.50: Teletottó. 9.55: Szép hangok özöne. Angol filmsorozat. 11.20: Mozgató. 11.30: Képiúság. 16.50: Hírek. 16.55: Pannon krónika. 17.05: Nachrichten - Hírek német nyelven. A pécsi körzeti stúdió műsora. 17.10: Ecranul nostru. A szegedi körzeti stúdió román nyelvű nemzetiségi magazinja. 17.45: A nevünk: Vasmalom együttes. 17.55: RTV Közönségszolgálat. 18.00: Szám-adás. Gazdasági negyedóra. 18.25: A tenger. 19.00: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Életfogytiglan. Ausztrál kalandfilmsorozat. 20.50: Reklám. 20.55: Stúdió '89. 21.40: „A kristálytűkör meghasadt...” 22.10: Tűzfőhadnagy tenor-szerében. 22.45: Híradó 3.

TV2 17.00: Képiúság. 17.15: TV2. 17.45: Mozaik. Telefonos játék. 18.00: Telesport. 18.25: Gyerekeknek! 18.47: TV2. 21.00: Híradó 2. 21.20: TV2. 21.40: Napzárta. 22.25: A gag-

man. Csehszlovák komédiasorozat. 22.55: Gondolkodó. Kb. 23.40: TV2.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ 1. műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Az idegőző albert. 9.30: Angol nyelvtanfolyam kezdőknek. 10.00: Iskolatév. 10.30: Analfabéták - Német film. 12.00: Lomtár - A szenzációhajász riporter. 12.15: A Maldív-szigetek élővilága. 13.00: Hírek. 13.10: Mi. 13.40: Akkoriban. 13.45: Az állatvilág csodálatos képei. 14.15: Batman. 14.40: Praxis Bülow-bogen. 15.35: Alice Csodaországban. 16.00: Antan-ténusz - Babaház és babakocsi. 16.30: Nevelés és lehetséges történetek. 16.55: Mimi tv-híradó. 17.05: Figyelj jól! 17.10: Astrid Lindgren a gyerekekért. 17.35: Kérek még egy történetet! 18.00: Mi. 18.30: Testesül-jelkesül. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Sporthírek. 20.15: Hegyek ország. 21.07: A fűge Gerdi. 22.00: Oldalpillantások. 22.10: Keresztesül-kasul - Amerikai bűnügyi film. 22.35: Mike Hammer - Krimisorozat. 2. műsor: 11.00: Hétfői sport. 16.50: Művészlexikon. 16.55: Akkoriban. 17.00: Iskolatév. 17.30: Tájékozódás. 18.00: Az idegőző albert. 18.30: Wurlitzer. 19.00: A tartományok mai napja. 19.30: Tv-híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Derűs és tudományos dolgok az állatok világából. 21.07: Külpolitikai magazin. 22.00: Tv-híradó 2. 22.25: Klub 2, majd: Hírek.

RTL PLUS 6.00: Halló Európa - Jó reggelt Németország! 9.10: A Springfieldek története. 10.05: Játékshow. 10.35: Teletottó. 11.00: Barretta. 11.45: A Főnök. 12.30: Komolyzene délidőben. 13.00: Kaliforniai klán. 14.15: A Springfieldek története. 15.00: Nők a pult mögött. Csehszlovák filmsorozat. 15.45: Úzleti hírek. 15.55: Hírek. 16.00: Ultraman - Titkos ének. Akciófilm-sorozat. 16.30: Komputerkölyök. Családsorozat. 17.10: Játékshow. 17.45: Pronto Salvatore. 17.55: Hírek. 18.00: Barretta. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.05: Időjárás-jelentés. 19.15: Knight Rider. Akciófilm-sorozat. 20.15: El a kezekkel a hölgytől. NSZK-olasz-spanyol zenés vígjáték. 21.45: Explosiv. 22.30: Hírek. 22.40: A Batangas-küldetés. Amerikai háborús film. 0.00: Villámlátogatás. 0.40: Knight Rider. 1.25: Aerobic. 1.30: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL 7.00: Napkezdés. 8.00: Egyveleg. 14.30: Forró drót. - 15.30: Chart Attack. 16.30: Hullámhosszon. 18.30: Profil. 19.30: Időjárás. 20.00: Ultrasport. 22.00: Hírek, időjárás. 22.10: Ultrasport. 0.10: Hírek, időjárás. 0.20: Egyveleg. 1.20: Időjárás. 1.50: Egyveleg. 2.00: Műsorzárás.

TV5 16.05: Hírek. 16.30: Új Világ. 17.10: Esély a daloknak. 17.30: Konyhatitkok. 18.00: Számok és betűk. 18.20: Falu a felhők között. 19.00: Horgász-vadász magazin. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Csillagok papíros. 20.00: Jelenidő. 21.00: Sportmagazin. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Te jó ég, kedv van! 0.00: Kerevet. 0.25: Piréncé Pirencos. 0.55: Műsorzárás.

SATI 6.00: Jó reggelt a SATI-gyel! 8.30: Hírek, időjárás. 8.35: Közközház. Családsorozat. 9.20: Háztartási ötletek. Horozkóp. 9.30: Műsorelőzetes. 9.35: Szomszédok. Családsorozat. 10.00: Hírek, időjárás. 10.05: Tévétölt. 10.30: Amikor én még kis parasztfiú voltam. NSZK film. 12.15: Autós ötletek. 12.30: Szerencsekerek. 13.00: Tévétöltés. 14.00: Műsorelőzetes. 14.05: Kimba, a fehér oroszlán. Rajzfilmsorozat. 14.30: Természetbarátoknak. Horozkóp. 14.40: Közközház. Családsorozat. 15.30: Boldog napok. Családsorozat. 15.55: Az arany lövés. 16.05: Bonanza. Westemisorozat. 17.00: Hírek, időjárás. 17.10: Szomszédok. Családsorozat. 17.35: Tévétölt. 17.45: Műsorelőzetes. 17.50: Jessica Novak. Krimisorozat. 18.45: Híradó. 19.30: Cannon. Krimisorozat. 20.25: Időjárás. 20.30: Különleges osztály. Krimisorozat. 21.25: Hírek. 21.30: Helen és a túlvilági hang. 23.05: Hírek, sport, időjárás. 23.15: A profik. Krimisorozat.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ 1. műsor: 8.15: Műsorismertetés. 8.20: Tv-naptár. 8.30: Gyermekműsor. 9.00: Iskolatelevízió. 10.30: Hírek. 10.35: Iskolatelevízió. 12.30: Hírek. 12.35: Műsorismertetés. 12.40: Elmulasztották - nézők! 15.05: Műsorismertetés. 15.10: Hírek. 15.15: Éjszakai program. 16.30: Magyar híradó. 17.15: Tv-napló I. 17.35: Gyermekműsor. 18.05: Számok és betűk - vetélkedő. 18.30: Világkíhívás - tudományos program. 19.10: Rajzfilm. 19.17: Időjárás. 19.30: Tv-napló II. 19.53: A mai sport. 20.00: Lottóhúzás. 20.05: Játékfilm. 21.40: Tv-napló III. 22.00: Jelzések - kapcsolós magazin. 23.30: Angol nyelvű hírek. 23.35: Éjszakai program. 1.35: Hírek. 1.40: A szerdai műsor ismertetése. 2. műsor: 16.55: Műsorismertetés. 17.00: Hírek. 17.05: Tv-naptár. 17.15: Iskolatelevízió. 18.15: Zágrabi panoráma. 18.30: Szlavóniai és baranyai körzeti program. 19.30: Tv-napló. 20.00: Komolyzenei műsor. 20.45: Hírek. 20.52: Kutatások - dokumentumsorozat. 21.40: Szórakoztató keddi. 23.10: A szerdai műsor ismertetése.

Az RTL PLUS, Super Channel, TV5 és a SATI műsorát részletesen közli a Telehold

Búcsú a kapufélfától (dokumentumnovella)

Az oligarchia tartja magát

December 13-ig hírzárlat!

Szinte véletlenül tudtam meg, hogy a Gy. ügy főhőse tagja az egyik közismert ellenzéki szervezetnek. Némileg csodálkozom, ez a tény annak ellenére a háttérben maradt, hogy felmerülhet a politikai diszkrimináció veszélye, illetve gyanúja is. Erről faggatom a szervezet egyik vezetőjét.

Ismerjük ezt a konkrét ügyet, mint ahogy ismerjük a sok-sok - sajnos egyre szaporodó - hasonló „ügyet” és figyelemmel kísérjük. A tárgyilagos értékeléshez tudni kell, hogy Gy. hetekkel később lépett be hozzánk mint az ügy elkezdődött. Szervezeti értelemben vett politikai munkát nem végzett munkahelyén, ezért szigorúan jogi értelemben diszkrimináció sem érthető. Ennél sokkal súlyosabb dolog történt az újabban szabadjára eresztett oligarchikus hatalomgyakorlás azon gépezetével találta magát szemben, amely csak akkor lesz korlátozható, ha politikailag képesek leszünk legyőzni. Tapasztalatom szerint Gy-t pontosan ez a felismerés hozta el közösségünkbe.

Ha jól értettem Önök a kérdéses vállalat igazgatóját oligarchának tekintik.

Szó szerint, mint ahogy azt az SZB-titkár, aki az egyik munkással folytatandó vitája során az igazgatóhoz megy panaszra, gyáva kollaboránsnak, azt a volt MSZMP-titkár, aki aktíván részt vett ebben a pimasz munkásárlásban, ocsmány spionnak tekintjük. De hadd hívjam fel a figyelmét, hogy én az oligarchikus hatalomgyakorlásról beszéltem, képletesen szólva nem az inkvizitorokról, hanem az inkvizícióról. Mi nem elsősorban „tábornokok”, hanem „hadseregek” ellen hirdetünk és viselünk háborút. Az oligarchák sorsa, bár az elmúlt negyven év után hihetetlenül hangzik, az alkalmazotti kollektívák kezében van és lesz még inkább mihelyt valódi érdekközösségekké szerveződnek.

Ne haragudjon de itt elakad a beszélgetésünk, ha nem trom le a pártjuk nevével...

Nem mi rendeltünk el a Gy-ügyben hírzárlatot. Én máris többről beszéltem mint egy konkrét esetről, nyugodtan írja le a Magyarországi Szociáldemokrata Pártot képviselem.

Ismerve a pártjuk gazdaságpolitikai elképzeléseit, mely szerint erőteljes privatizációt és reprivatizációt szorgalmaznak, ellentmondást érezek abban, hogy az alkalmazotti kollektívák akarata szerint látja eldönthetőnek a gazdaság sorsát. Gyanúsán visszacseng itt az 1948-as államosítások kommunista frazeológiája.

Hadd emlékeztessem, hogy én az oligarchák és nem a gazdaság sorsáról beszéltem. A gazdaság sorsa a tőke és a munka hatékony együttműködésén múlik.

Ezért van szükség valódi tulajdonosokra. Persze nemcsak nagytőkésekre, hanem kisrészesvényesekre. A túlhajtott államosítás iszonyú károkat okozott, de egy rendszerváltás folyamatában még előnyünkre is válhat. Hihetetlenül közel állunk egy olyan

népirészcény-gazdaság megvalósításához, amelyről sok nyugati ország kismemberei csak álmodhatnak, illetve az évtizedek óta érte folytatott harcuk csak részmegeoldásokat hozott. Negyven évig azt hallottuk mienk a gyár. Am az állami és társadalmi tulajdon hiába volt lényegében a közösségé, ha felette a „munkásosztály élcsapata” korlátlan hatalommal rendelkezett, elzárva a tulajdonosi joggyakorlás minden más lehetőségét. Egy társadalmi közmegegyezésre épülő politikai döntés elegendő lenne ahhoz, hogy a dölog feje tetejéről a talpára álljon. A jelenleg oszthatatlan hitbizományként működő - így csak névlegesen - közösségi tulajdont személy szerint nevesítve szét kell osztani a közösségek tagjai között. Az így nevesült kistulajdonosok képviselőinek ott a helyük a tulajdonosi jogokat gyakorló irányító és döntő testületekben. Hogy a tulajdonjegyek (részvények) milyen százalékat nevesítenék népirészcényként, mennyi kerülne szabadpiacra (stratégiai ágazatokban mennyi maradna állami kezelésben), az osztás állampolgári vagy munkavállalói jogon történjék-e, na ehhez kell a társadalmi közmegegyezés. Témánk szempontjából itt az a lényeg, hogy az igazgató ebben a rendszerben csak annyira tulajdonos amennyiben népi- vagy szabadpíacon vásárolt részvényeivel részesül az egészhez képest, egyébként ugyanolyan alkalmazott mint a portás, sorsáról ugyanúgy a tulajdonosok egésze dönt mint bármely más alkalmazottól.

Térjünk vissza a konkrét esetre, az oligarchák elleni küzdelemhez áldozatokra és bátorságra van szükség melynek egyelőre nyomát sem látom e vállalat alkalmazottainak körében...

Ne ítéljen a látszat alapján. Nem az emberek gyává, hanem a pártállam-állampárt struktúra túl erős még. Repedezik és omladozik ez a rendszer, de a végeken az oligarchia még tartja magát. Utánpótlási vonalainak egyike a politikailag és gazdaságilag egyaránt függőségben lévő szakszervezeti apparátus. Ezt az új független szakszervezetek fogják elsöpörni. Másik a politikai pártállam-állampárt struktúra, melyet a szabad választások hivatottak eltakarítani. A választófülkében egyedül, szabadon - minden erőszakos befolyás nélkül - fognak dönteni az állampolgárok és mi hiszszük, hogy jól!

De mi lesz addig Gy-vel, mit vár a tizenharmadikai tárgyalástól?

A magát függetlennek hirdető bíróságtól egy állampolgár személyi- és szabadságjogainak megvédését és egy oligarcha megfélemezését várom el.

S ha mégsem!

Az csak azt jelentené, hogy a jogállamiságért folytatott harc még nem dőlt el, és folytatni fogjuk. Gy-ről mint tagunkról természetesen gondoskodunk, ehhez már elég erősek vagyunk! Az oligarchákhoz viszont nem ígérhetünk nyugodt álmokat.

(Folytatjuk)
Lerba

Kézis helyzetkép

A férfiválogatott szépíthet

A nők már „fakóban”

Vasárnap fejeződött be a dániai női kézilabda világbajnoki selejtező torna, amelyen a legjobbjait nélkülöző magyar válogatott a várakozástól igencsak elmaradva a 13. helyet szerezte meg.

A mérkőzősorozaton a két ex-magyarral, Hajdú Klárával és Kenessey Andreával felálló NSZK pontvesztés nélkül végzett az első helyen, megelőzve Svédországot és az NDK-t. E három csapaton kívül – sorrendben – Románia, Ausztria, Lengyelország, Bulgária és Dánia szerzett jogot, hogy induljon a jövő évi, dél-koreai világbajnokságon. Hozzájuk csatlakozik az utánuk következő legjobb európai együttes, a kilencedik Franciaország is. A tizedik Csehszlovákia marad a B-világbajnokság mezőnyében, míg a tizenegyedik helyezettől lefelé a válogatottak – tehát Japán, Hollandia, Magyarország, az Egyesült Államok, Brazília és Portugália – előbb kontinenselejtezőn kötelesek részt venni, hogy sikeres szereplés esetén visszatérhessenek az 1992-ben esedékes B-vb-re, amely az 1993-as világbajnokságra válogató.

Az már végleges, hogy az európai kvalifikációt, az úgynevezett C-világbajnokságot 1990-ben bonyolítják le. A torna helyszínét még nem jelölték ki, de a hírek szerint a házigazda szerepkörét szívesen vállalná a belga szövetség.

Egyelőre nem tudni, mennyien kívánnak részt venni a selejtezőn, de nagyon valószínű, hogy nem nevez 16 együttes, így a lebonyolítás is eltérő lesz a korábban megszokott háromlépcsős – csoportküzdelmek, középdöntők, helyosztók – formától. Annyi bizonyos, hogy a C-vb-ről legalább három válogatott kap helyet a B-világbajnokságra.

A vb-ezüstérmes, olimpiai negyedik helyezett magyar férfiválogatott tavasszal világbajnokságon szerepel Csehszlovákiában.

Csik János szövetségi kapitány kismeltjei a belga és a holland túra után ezekben a napokban az egyesületükben gyakorolnak, majd a közvetlen felkészülés január 8-án Tatán kezdődik.

A szakvezető ugyan még tárgyalásokat folytat néhány érdekelten, de valószínűleg már a hét végén nyilvánosságra hozza annak a 20 játékosnak a névsorát, akikre a felkészülésben számít.

A világbajnokság február 28-án rajtol. A magyar együttes január utolsó hetében szeretne külföldön öt mérkőzést játszani élvonalbeli nyugatnémet klubcsapatokkal.

Ennek a túrának a megerősítése még várat magára, az viszont már eldőlt, hogy februárban két-két ízben Jugoszlávia, a Szovjetunió és a Koreai Köztársaság lesz az ellenfél.

Lazaroni és a brazil stílus

„Az a szakmai út, amelyre Sebastiao Lazaroni, labdarúgó-válogatottunk szövetségi kapitánya lépett, tehát az európai stílus szolgálja módon történő másolás, a jövő évi olaszországi vb-döntőben Brazília futballsportja presztízsének lényeges csökkenéséhez vezethet” – többek között ezt a kemény kritikai megjegyzést tette Socrates, egykori brazil válogatott középpályás, aki meghívottként ott volt a múlt szombati római sorsoláson.

Az olasz sajtónak adott nyilatkozatában a szakállas ex-csillag arra figyelmeztetett, hogy a hagyományos brazil játéktípusról való lemondás keserű vereségekhez vezethet. Szerinte 1958 óta éppen az kápráztatta el a világot, hogy a brazilok csaknem mindig zseniális egyéni produkciókra alapozták csapatjátékukat. A csakis rájuk jellemző színes, virtuóz megoldásokat elegyítették olyan taktikai elemekkel, amelyeket esetenként más válogatottaktól lestek el. De csak elemekről volt szó, és nem olyan alapvető változtatásokról, amelyeket Lazaroni 1989 elején történt kinevezése óta foganatosított – fejtette ki Socrates. (Ezzel ellentmond viszont, hogy: Brazília a Lazaroni-stílussal is biztosan nyerte meg a dél-amerikai bajnokságot, és harcolta ki az itáliai 24-es döntőbe jutást.)

Socrates visszanyúlt a múltba, s aláhúzza: az 1974-es és 1978-as vb-n túlzottan védekező felfogású brazil válogatott vett részt, nem is csoda, az NSZK-ban és Argentínában nem vittek sokra. A gyermekorvosnak készü-

lő Socrates ugyanakkor dicsérte Tele Santana, egykori kapitányt, aki 1982-ben, a spanyolországi vb-n ismét főként a támadásokra összpontosító nemzeti együttest vonultatott fel. Noha a döntőben 3-2-re kikapott Brazília Olaszországtól, az akkor jó játékot nyújtó Socrates méltán büszke, hogy kivívták a szakemberek és a szurkolók csodálatát, elismerését.

„A csodálatos, színes, ötletes játék volt az, ami Brazília eddigi három vb-

A világcúcstartó ötezer kilométeren

Hazánkban kevés sportoló dicsekedhet el azzal, hogy világcúcstartó. Győrtől van egy atlétanő, aki elmondhatja magáról, valamiben a világ legjobbja. Földingné Nagy Judit a Győri Dózsa 24 esztendőes futója nemrégiben iratkozott fel a legek világába.

Az egyórás futásból javította meg az eddig Szabó Karolina által tartott világcúcstartó – mondja – pontosan 17 kilométert és 52 métert teljesítettem a 60 perc alatt, és ami a hitelesítő szempontjából rendkívül lényeges, a távot pályán futottam le. A dolog érdekessége egyébként, hogy eredetileg csúcskísérletet Óziné jelentett be 25 kilométeren és a tervek szerint én csak segítettem volna neki.

A világcúcstartó mellett Győr-Sopron megye legeredményesebb atlétanőjének járó díjat is megkapta. Minek köszönheti?

– Budapesten, az országos bajnokságon tízezer méteren egyéni csúcscsal a harmadik helyen végeztem, míg háromezren negyediként értem a célba. A duisburgi Universiadén dobogós esélyeim voltak, betegség miatt sajnos csak nyolcadik helyezést értem el maraton futásban.

– Mióta versenyez ezen az óriási erőpróbát jelentő távon?

– Két éve, a szülés után visszatérve férjem és egyben edzőm javaslatára próbálkoztam meg a leghosz-

szabb távval. Meglepően gyorsan sikerült teljesítenem az első osztályú szintet, eddig nyolc maratoni viadalon álltam rajthoz. Indultam többek között Izraelben, Hollandiában, Ausztriában és Franciaországban. Ezekén a versenyeken rengeteg él-ménnyel gazdagodtam, külföldön szinte ünnepet csinálnak a maraton futásból. A nézők ezrei remek hangulatot varázsolnak az utcákra, nem akármilyen dolog ilyen közegben futni.

– Egyre gyakoribb a pénzdíjas futóverseny, nem érdektelen, hogy hányadik helyen ér valaki célba. Van-e valamilyen speciális taktikája a 42 195 méterre?

– Úgy érzem, a legfontosabb, hogy olyan iramban kezdjen az ember, amit mindeképpen végigbírnak. Oda kell figyelni a rajtra is, mert a tömegben nagy a lökdösődés és egy esés végzetes lehet. Nálam általában 30 kilométernél következik be a holt-pont, ha ezen túleszem magam jöhök a hajrá, erősítek a tempón.

– Ehhez megfelelő állóképességre van szükség. Mennyit edz általában?

– Változó adagokat teljesítek naponta, hogy ne legyen monoton lehetőleg más-más terepen futok. Azt azonban már kiszámoltam, hogy idén majdnem ötezer kilométert teljesítettem.

Horváth Attila

győzelméhez vezetett. Most, Olaszország előtt kevés jelét látom annak, hogy ez jellemezné nemzetem válogatottját” – jelentette ki Socrates, aki nyilatkozatában Olaszországot, Argentínát, Hollandiát, Angliát és az NSZK-t nevezte a vb-győzelemre esélyeseknek.

Brazília reményei akkor javulhatnak, ha a vezéregyéniségek (Bebeto, Romario, Geovani, Careca) azt játszhatják, ami igazi jellemzőjük. Socrates úgy véli, a jövő nyári sorozat után Bebetót választják a Mondiale '90 legjobbjának.

Kajak – póló

Gyulay Zsolt vezeti a góllövőlistát

Az elmúlt hét végén újabb két fordulóval folytatódott az első ízben kiírt országos kajak-póló bajnokság. A küzdelmekbe bekapcsolódott az MTK-VM is, így 10 együttes mérkőzik a bajnoki pontokért. – Eredmények: az 1. fordulóból: MTK-VM – Bp. Honvéd „C” 3–2 (0–2), 2. forduló: BSE – Bp. Honvéd „C” 2–0 (1–0), Multi – Szentendrei Vízmű 7–0 (5–0), BKV Előre – MAFC 2–0 (1–0), Bp. Honvéd „B” – Bp. Spartacus 7–0 (4–0), Bp. Honvéd „A” – MTK-VM 8–0 (3–0), 3. forduló: Bp. Honvéd „A” – BSE 3–1 (1–0), Szentendrei Vízmű – MAFC 2–1 (0–0),

Multi – BKV Előre 2–1 (1–1), Bp. Honvéd „B” – Bp. Honvéd „C” 11–0 (8–0), Bp. Spartacus – MTK-VM 1–0 (0–0).

Az élcsoport állása: 1. Bp. Honvéd „A” 6 pont, 2. Multi 6, 3. Bp. Honvéd „B” 5.

A góllövőlistát az olimpiai és világbajnok kajakos, Gyulay Zsolt (Bp. Honvéd „A”) vezeti 9 találattal, őt Perlaki Gábor (Bp. Honvéd „B”) és a szintén olimpiai és világbajnok kajakos, Csipes Ferenc (Bp. Honvéd „A”) követi 6, illetve 5 góllal.

Magyar vívósikerek

Nem mindennapi vívóversenyt rendeztek a hét végén Caltagirone városában a neves olasz vívómester, Greco emlékére. A magyar válogatott a következő összeállításban lépett pástra: Pusztai Ildikó, Mineza Ildikó (női tőr), Horváth Marianna, Szűcs Zsuzsa (női parbajtőr), Szekeres Pál, Gáti Róbert (férfi tőr), Bujdosó Imre, Varga József (kard), Hegedűs Ferenc, Kolczonay Ernő (férfi parbajtőr).

A magyar együttes 12–8-ra nyert Franciaország, 11–9-re Olaszország ellen, s így első lett. A második helyet a házigazdák szerezték meg, miután 10–10-re mérkőztek a francia csapattal, de a találatarány nekik kedvezett.

A legeredményesebb vívó címet Bujdosó Imre érdemelte ki (4 győzelem, 8 kapott találat) Horváth Mariann (4 győzelem, 9 kapott találat) előtt.

A Magyar Sakk Szövetség főtájkárától, dr. Lakó Lászlótól kapott tájékoztatás szerint a szovjet Anatolij Karpov és a holland Jan Timman március 7-től a malaysiai Kuala Lumpurban játssza a világbajnoki elődöntőt. A párosmérkőzés – amelynek összpénzdíja 300 ezer svájci frank – nyertese szerepel jogot, hogy 1990. október 7-től Lyonban összemérje erejét a címvédővel, a szovjet Garri Kaszparovval.

Borkai, Guiczoghy... utánuk az özönvíz?

Puccs a tornászoknál?

Kisteleki a háttérben „dolgozott”?

Reggel kezdődött és késő este zárult a Magyar Torna Szövetség múlt szombati alakuló közgyűlése, s bár 11 órán át tartó tanácskozás bővelkedett az érdekes fordulatokban, a demokracizmus elveit bizonyító értékes vitákban, ezt az eseményt egy bejelentés tette hosszú időre emlékezetessé. Egy bejelentés, amely felért egy puccsal, s amelynek célpontja Bordán Dezső, a férfi tornászválogatott „rekorder” szövetségi kapitánya volt. Egy olyan szakvezető, akinél hosszabb ideje egyetlen vezetőedző társa sincs hivatalában, akinek tudását és eredményeit többször is elismerte a mindenkori sportvezetés, legutóbb – a Munka Érdemrend aranyfokozata kitüntetésével...

A közgyűlés ekkor már csak alig száz résztvevője meglepetéssel értesült arról, hogy a magyar férfi tornászválogatott – jelenlegi – tagjai nem Bordán Dezsőt kívánják a jövőben szövetségi kapitányuként, hanem Kisteleki Antalt, aki Guiczoghy György háromszoros Európa-bajnok lanítómestereként vívott ki elismerést magának. Kistelekit, aki soha nem említette kebelbarátai között Bordán Dezsőt, ahogy a szövetségi kapitány sem a Bp. Honvéd mesteredzőjét.

A sportolók érdekeiket képviselő versenyzők tanácsa tehát – látványos formát választva – már letette voksát, kifejezte szándékát egy, szerinte sürgető váltással kapcsolatban. Elmondta, méghozzá azon nyomban véleményét a megbírált Bordán Dezső is, aki szerint a tornászok döntésüket „külső” indítatásra hallgatva hozták meg, hangadóik pedig azok voltak, akiknek – lényegében – már minden mindegy. S itt minden bizonnyal Borkai Zsoltra, a Bp. Honvéd olimpiai, világ- és Európa-bajnokára, valamint klubtársára, Guiczoghy György háromszoros kontinensbajnoki aranyérmesre célzott, akik pályafutásuk végéhez érkeztek.

Borkai sérült, térdműtete után hónapokkal sem mondhatja egészségesnek, edzésre és versenyre képesnek magát, amellet arról is sokan tudnak már, hogy külföldre készül: nem tornásznak, hanem edzőnek. Ami pe-

dig Guiczoghyt illeti, a válogatott veteránja már akkor is szívességet tett, amikor elvállalta az idei stuttgarti vb-n való részvételt, a jövő feladataiból tehát ő sem kér. Ebből viszont az is kiderül, hogy a magyar torna elmúlt éveinek két legsikeresebb érem- és pontgyűjtője már-már kívülállónak számít, nyugodtan mondhatja a magáét, mert utánuk az özönvíz...

Borkai, a versenyzők tanácsának elnöke, nyilván a kellő ismeretek hiányában, szándékán kívül sportszerűtlenséget követett el, amikor „vábeszédét” az elnökség tagjainak megválasztása előtt olvasta el, ahol többek között Bordán Dezső is érdekelt volt. Más lapra tartozik, hogy Bordánt a számára minden bizonnyal kínos fordulatot követően is a szövetség elnökségének tagjai közé választották, nem úgy a versenyzők vezetőedző jelöltjét, Kisteleki Antalt!

A tornászok tehát új „főnököt” óhajtanak, s elképzelhető, hogy el is érik céljukat. Ugyanakkor tudniuk kell, hogy nemzetközi gyakorlatban hasonló esetre senki sem emlékezik, azaz kapitányukat sohasem a sportolók emelték a trónra, a választással – legalábbis eddig – legfeljebb csak egyetérthettek, vagy vállalva az esetleges következményeket, nemtetszésüknek adhattak hangot.

Bordán Dezsőt eddig sikerredzőként emlegették, akinek döntően fontos szerepe volt a magyar válogatottak elismerésre méltó olimpiai és világbajnoki helyezéseiben. Azt a szövetség korábbi vezetői is elismerik, hogy a vezetőedző már hosszabb ideje támadási felületeket kínált, ilyesfajta ösztönzésre mégsem számíthatott. Az viszont mindeképpen figyelemre méltó, hogy Bordán nem futamodott meg, nem dobta be azonnal a törülközőt, ellenkezőleg: kész a harcra, igazának megvédésére. Nyilván ő is tudja, amit a versenyzőknek is sejtíteniük kell: a szövetség új elnöksége dolgozza majd ki azokat a kritériumokat, amelyeknek a leendő szövetségi kapitánynak meg kell felelnie. S a megbízás előtt bizonyára kikérik majd a férfi szakági tanács, miként az edzőbizottság, s persze a versenyzők tanácsának véleményét is. Valamennyiét, semmiképpen sem csak az egyikét, vagy a másikat.

Edzőtáboroznak az atléták

Miközben javában tart a Magyar Atlétikai Szövetség átlakulása, maguk a sportolók már hetekkel ezelőtt megkezdték a felkészülést a következő időnyre. Hogy hol és hogyan edzenek a válogatottak, arról Mérei László, az új szövetségi kapitány adott tájékoztatást.

– A hét végéig több mint nyolcvan Tató gyűjtenek erőt – mondta. Az ott lévők javarésze válogatott kerettag, és többségük a felnőtt korosztályhoz tartozik. Hozzá kell tennem, hogy e táborok résztvevőit még nem

jelöltem ki. A következő táborozási időszak január 8-án kezdődik és 21-ig tart.

– Hol?

– Ha nem jön közbe semmi, akkor az olaszországi Tirréniaiba 15 atléta, dobók és futók utaznak, Spala-ba szintén 15-en vágtazők és gátfutók, míg a jugoszláviai Medulinba 20 versenyzőt, gyaloglókat és távfutókat küldünk. Azt is tervezzük továbbá, hogy a többpróbázóknak Budapesten szervezzünk ugyanezen időpontban edzőtáborot.

Maradona papapere

Vége-hossza nincs a Maradona körül keringő szenzációs híreknek.

Ezek egyike újabb fantasztikus titkot pattant ki: ha minden igaz, a jeles csatár a pályán kívül másutt is célba talált.

A 24 éves Cristiane Sinagra apasági pert indított ellene, mondván, hároméves fiának az isteni Diego az atyja.

A Nápoly üdvöskéje mindaddig megtagadta az apaság orvosi vizsgálatát, de ezt ezután már nem teheti, mert a gyámügyi bíróság kötelezi erre. A per kimenetelét megjósolni nem tudjuk, hiszen nem tartottunk gyertyát. Annyi azonban bizonyos, hogy Cristiana asszony hároméves fiacskájának nemcsak ébenszínű a haja, hanem neve is Maradonára emlékeztet, ez ugyanis Diego Armando.

Az Év Lovas: Retorzió

Nagy orosházi sikerrel fejeződött be az idei szezon a budapesti galopp-pályán. A közönség szavazatai alapján az idén 5 jelölt közül az orosházi Új Élet Tsz 3 éves kancája Retorzió nyerte el az Év Lovas címet. Nagy László, a tsz. kereskedelmi és lótenyésztési főágazat-vezetőjét kérdeztük a kiváló teljesítményt nyújtó kancáról.

– Retorzió a megelőző importok bátor vállalkozásának gyümölcse. Apját egy NSZK partnertől kaptuk a behozatali vám megfizetéséért, anyját egy francia partnerrel cseréltük el. Ennek a 12 éves kancának a harmadik csikója Retorzió. 3 évvel ezelőtt született, s az idei szezon két győzelemmel kezdte. Megnyerte Prágában a Csehszlovák Kanca díjat. Ezután még 4 alkalommal győzött. Első lett a Magyar Kanca díjban, megnyerte a Szent István díjat, a Széchenyi István emlékversenyt és a magyar Szent Légeret. A deribben a 4. ménese díjában a 2. helyen végzett. Eddig 378 400 Ft-ot nyert pályafutása során. Jelenleg a pályán van és készül a következő évadra. Idomárja: Barna András, lovasa: Bálint Sándor.

– Úgy tudom, külföldről is érdeklődnek a kiváló, fiatal kanca iránt?

– Valóban így van. Egy francia partner cserét ajánlott, míg Csehszlovákiából vételi szándékot jeleztek. Egyébként a szövetkezet vezetése 50 ezer dollárra tartja Retorziót.

– Hogyan zajlott le az Év Lovas díjátadás?

– November végén ünnepi külsőség között a csehszlovák, osztrák, nyugatnémet amatőr lovasok versenyének szünetében Fehér Dezső, a Magyar Lóverseny Vállalat igazgatója adta át az elismerést. Ez egy kék színű dísztakaró, bordó szegéllyel, amelyen az Év Lovas 1989. felirat olvasható. Retorzió 48%-kal lett első Franciscus előtt, amely 45%-ot kapott a közönség szavazatok alapján.

Verrasztó Lajos

Ki érti ezt?

Játékosedző a Spariban

Nagy feltűnést keltett, amikor a múltban sok sikert elért, de aztán mind mélyebbre süllyedt Bp. Spartacus asztalitenisz szakosztálya egy évvel ezelőtt Faházi Jánost (46) szerződtette edzőnek. Sokan abban reménykedtek, hogy a közismerten bohém „örökifjú” egykori válogatott fellendíti majd a szakosztályt, de akadtak aggódók is, akik „komolyabb” megoldásra számítottak. Ezek után lett hétfőn ismert, hogy Faházi és a Bp. Spartacus útjai az év végén elválnak, s már kiszemelték az utódját is.

– Közös megegyezéssel döntöttünk úgy, hogy nem hosszabbítjuk meg a szerződést – mondta Váradai Péter, a szakosztály vezetője. – Faházi egyébként még mindig játszik egy külföldi csapatban, rendszeresen kijár mérkőzésekre.

– Ki követi őt?

– Tóth István.

– Ó hány éves, és milyen edzői minősítéssel rendelkezik?

– Huszonegy, de edzői papírja még nincs...

Ilyenkor mondják: ki érti ezt?

A magyar asztalitenisz évek óta nehéz helyzetben van, elsősorban a férfiak adósak a jó eredményekkel, hatalmas az úr a külföldi és a hazai élvonal között. Ebben döntően közrejátszik az is, hogy a klubokban nem megfelelő, vagy legjobb esetben is mérsékelt a tevékenység. A szövetség ezt már sokszor hangoztatta, de mit tud tenni például ilyen esetekben?

– Semmit! – mondta Juhos József, a sportág szakfelügyelője.

– Régen az élvonalbeli klubok vezetőedzői szerződését a szövetségnek is jóvá kellett hagynia, de ez már a múlté. Arra viszont kíváncsi lennék, hogy a tehetséges játékos, Tóth István milyen edzői munkát végez majd, és miből fizetik?...
A kör bezárult?

Edzők testülete

Hétfőn megalakult a Magyar Labdarúgóedzők Testülete. Az MLT elnöke Bicskei Bertalan, tiszteletbeli elnöke Baróti Lajos, elnökségi tagjai Zalka András, Illovszky Rudolf, Kovács Ferenc, Ökrös Sándor, Zurbó Sándor, Kovács Jenő, Temesvári Miklós, dr. Szilágyi György és Emir Al-Hamawandi.

Köszöntjük

GABRIELLA
és BULCSÚ

nevű olvasóinkat.

A Gábrriel név latin nőiesítése. Jelentése: Isten embere, Isten bajnoka.

Bulcsú – régi magyar személynévből származik. Eredete bizonytalan. Lehet, hogy a magyar búcsú szóval azonos, jelentése ez esetben: bocsátó, tudniillik a vérszerződésben vért kibocsátó. Mások szerint török eredetű, és jelentése (vért) keverő.

A Nap kél: 7.22 órákor
nyugszik: 15.33 órákor

A Hold kél: 15.15 órákor
nyugszik: 7.24 órákor

Várható időjárás

Estig északon és keleten átmenetileg megnövekszik a felhőzet, és szóróvályósan hószállingózás, gyenge havazás várható. Másutt túlnyomóan derült idő lesz. Éjszaka, reggel délnyugaton többfelé köd képződik. Időnként megélelnkül a Dunántúlon a déli, északkeleten viszont az északnyugatra forduló szél. A várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet általában -9 és -14, a legmagasabb nappali hőmérséklet kedden -3 és plusz 2 fok között alakul.

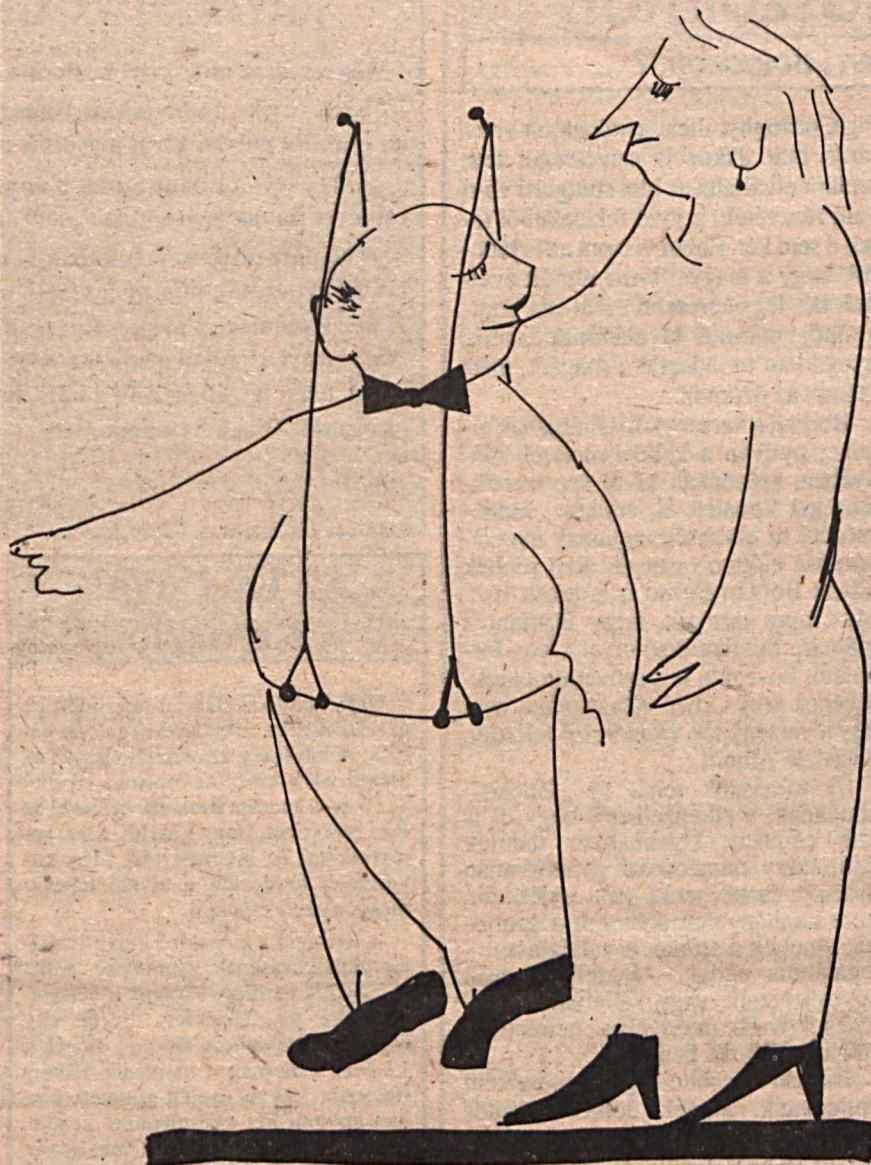
A Magyar Nemzeti Párt, a Keresztény Nemzeti Unió és a Szent Korona szerkesztősége 1989. december 15-én 17.00 órákor országos nagygyűlést tart a Jurtában.

Valuta-árfolyamok

Érvényben: 1989. december 12-től 18-ig.	árfolyam 100 egység forintban	vételi	eladási
pénznem			
Angol font	9815,27		10422,41
Ausztrál dollár	4860,31		5160,95
Belga frank	166,77		177,09
Dán korona	902,91		958,75
Finn márka	1488,08		1580,12
Francia frank	1025,75		1089,19
Görög drachma a/b	38,20		40,56
Holland forint	3105,10		3297,16
Ír font	9238,94		9810,42
Japán yen (1000)	428,72		455,24
Kanadai dollár	5336,43		5666,51
Kuvaiti dinár	20922,47		22216,65
Norvég korona	914,83		971,41
NSZK márka	3503,83		3720,57
Olasz líra (10000)	47,50		50,44
Osztrák schilling	497,60		528,38
Portugál escudo	40,11		42,59
Spanyol peseta	54,26		57,62
Svájci frank	3883,07		4123,27
Svéd korona	976,42		1036,82
USA dollár	6199,33		6582,79
ECU (közös piac)	7131,40		7572,52
Jugoszlav dinárcsekk (10000)/b	6,50		-
a) vásárolható legmagasabb bankjegycímlet: 1000-es			
b) bankközi és vállalati elszámolásoknál alkalmazható árfolyam:			
Görög drachma	39,34		39,42
Jugoszlav dinárcsekk (10000)	6,69		-

SZÁVAI KALENDÁRIUM

Géza | December 12: Ella

A kitarzott

Nem hagyom el addig Ellát,
Amíg minden jóval ellát.

Lengyel fegyverlázadás – 7 halott

Újabb két lengyel fegyvertételben sikerült a volt ZOMO nevű különleges gépesített rendőri alakulatok utódainak bevetésével helyreállítani a rendet, azaz leverni a lázadást, ami azután tört ki, hogy a lengyel parlament, elvetve a szenátus módosító indítványát, a többszörösen visszaeső bűnözőkre nem terjesztette ki a mintegy 17 ezer elítéltet érintő amnesztiát.

A fegyverlázadások szomorú mérlege eddig hét halott és 18 kórházi ápolásra szoruló sebesült, továbbá számos veszélyes bűnöző szökése. Az anyagi kár: több milliárd zloty. Nowogardban a fegyház épülete szinte teljesen leégett, a fegyverek szétverték, összezúztak mindent, amit csak lehetett, az elítélteket innen más börtönökbe kell átszállítani.

Titkos amerikai elemzés

Az amerikai hírszerzés már májusban megállapította, hogy a Szovjetunió csökkent a katonai kiadásait, ám a kormány ennek ellenére novemberig az ellenkezőjét állította. A The Washington Post hírfőnök ismertette a védelmi minisztérium titkos tanulmányát, amely már akkor megerősítette a szovjet bejelentéseket: tény, hogy két év alatt 10 százalékkal csökkentik a haderők létszámát, 15 százalékkal a katonai kiadásokat, 20 százalékkal az új fegyverekre fordított összegeket.

A titkos tanulmány szerint egyébként az amerikai hírszerzés úgy véli, hogy a jelenlegi szovjet politika még legalább 5-7 évig folytatódni fog.

Pelyvarakás alatt

Európában felnőtt, önálló nemzetek élnek. Nem egymásból. Önállóan. (Működő gazdaságaik összehangolására szövetkeztek csak a Közös Piacba.)

A magyarságnak hosszú századok óta csak gyermekors jutott. Teljesíteni „gyámunk” kívánságait. Ha az egyikől megszöktünk, jött a másik. Török, Habsburg, német stb.

Most ismét kecsegtet a csalóka szerencse. Már nem hiszünk neki? Annyi vért áldozott e nemzet a szabadságért, hogy most, amikor végre békésen is „felnőtt” nép lehetnénk, nem élünk e lehetőséggel?

A magyar kilincsel. Kölcsönért. támogatásért. Kapaszkodik. De nem önerőből, s nem felfelé. „Erős kézbe” akar kapaszkodni, eligazításért, kegyelemkenyerért... A nemzet pedig egyre fogy.

Ezerszáz év Európában, makacsul, szilajlan, „csakazértis” akarással EGYEDÜL a szlávok és germánok szorításában, s most – vége...

Már nem igaz: „megfogyva bár, de törve nem”? A magyar nép megtörtett?

Bennem még él a remény: NEM A NÉP tört itt meg, csak a felelősök. Pelyvarakás alatt életerős még a mag!

Sebők Lili

A Hungarocamion bérel

Európa vezető pótkocsi bérelő vállalata, a Central Trailer Rentco, valamint Magyarország legnagyobb nemzetközi közúti fuvarozó cége, a Hungarocamion együttműködési szerződést írt alá. Ennek értelmében a Hungarocamion pótkocsikat bérelhet a CTR tűz leányvállalatának bármelyik kettől, amelyek Belgiumban, Dániában, Finnországban, Franciaországban, az NSZK-ban, Hollandiában, Írországon, Spanyolországban, Svédországban és az Egyesült Királyságban működnek.

A magyar gazdaság remélt fellendülésével és a nyugat-európai egységes piac 1992-ben várható kialakulásával mindkét vállalat jól hasznosíthatja az együttműködésből származó előnyöket.

A CTR járműparkja jelenleg több mint 18 500 pótkocsiból áll. Ügyfelei közé tartoznak Európa vezető szállítómányozói, fuvarozói. Több mint hatvan pótkocsidedpót üzemeltetnek, ezáltal egész Európára kiterjedően szolgáltatásokat nyújtanak. A Hungarocamion 1800 járművel fuvaroztatja Európában és a Közel-Keleten. Részt vesz számos európai, Közös Piacban belüli és külső fuvarozó, illetve szállítómányozó vállalkozásnak. Ponyvás és hűtőszervekkel, valamint különleges, élelmiszer, bor, sör, bútor, konténer szállítására alkalmas járművekből álló állományát ezentúl jól kiegészíti a CTR-pótkocsik választéka.

Busa húsa lett a cikk,
harmincötért adja Czikk.

Kedves KÉRESZTSZÜLŐK, keresztelési fogadalmuk betartásában segít az

fizessenek elő a lapra KERESZTGYERMEKEIK számára, hogy azok könnyebben mondhassanak az

életre **IGENT!** Előfizetési díj egy évre 600 forint
a hitre fél évre 300 forint

A lap előfizethető a Hírlapkézbesítő Postahivataloknál, a Posta hírlapüzleteiben, vagy közvetlenül a HELIR 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámon

AZ IGEN ELŐFIZETÉS LELKI AJÁNDÉK

Megrendelőlap

Megrendelem a DÁTUM c. napilapot

...példányban és kérem, hogy a következő címre kézbesítsék.

A megrendelő neve:

Címe: (város, kerület, utca, ltp. emelet, ajtó):

Az előfizetés díja egy hónapra: 200,— Ft,

negyedévre: 600,— Ft,

fél évre: 1200,— Ft,

egy évre: 2400,— Ft.

mely az előfizető személyét 1989. december 31-ig feljogosítja díjtalan lakossági apróhirdetés igénybevételére.

Az előfizetési díjat a fenti címen nyugtával jelentkező kézbesítőnek fizetem ki.

aláírás

A megrendelőlapot borítékban, bérmentetés nélkül az alábbi címre adják fel:
Vidéken: Postahivatal, helyben
Budapesten: Hírlapelőfizetési és Lapellátási Iroda (HELIR)
Budapest, XIII. Lehel u. 10/a.

APRÓHIRDETÉS

Hat hízó eladó, januári vágásra előjegyezhető, ugyanitt Trabant Combi eladó. Vass Sándor, Várdomb, Római utca 12.

Három hízó szabadáron eladó. Érdeklődni: Nagy Sándorné Felsőháza, Dózsa u. 28. Telefon: (74) 38-046 23-as mellék.

4 m³ búkrörök és körfűrész 380 V-os motorral eladó. Érdeklődni hét végén: Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

Szálkán, kb. 60-80 m²-es helyiség, víz, villany (3 fázis) és fűtési lehetőséggel hasznosításra kiadó. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/A, vagy a (74) 16-382-es telefonon.

Szekszárd, Ságvári u. 8. szám alatt kétszintes, 4 szobás lakás eladó. A szennyvíz és a víz rendezetlen. Barta Bertalané.

150 m²-es gázfűtéses új családi ház eladó Bajkai Ferenc Bonyhád, Benczúr u. 40.

Biogilisztázni kívánók figyeljék!

Biztos külföldi humuszpiaccal rendelkező kft-nek lehetnek tagjai. A téli szezonban vásárolt szerződött gilisztára 10%-os kedvezményt adunk és teletetést vállaljuk. Érdeklődni: 06 (97) 42-415, 06 (97) 41-484

Nemescsincsillák felszereléssel, táp- homokbiztosítással, legelőnyösebb kedvezmény-nyel tenyésztőnél eladók, előjegyezhetők. Élő állat vagy prém visszavásárlás megoldott. Ugyanott többszörös győztes szülőktől dober-

man és hasky (szibériai szánhúzó) kiskutyák. Érdeklődni: Várfy, Szálka, Kossuth u. 71/A, vagy (74) 16-382-es telefonon.

Éticsiga tenyésztés és értékesítési útmutatót postán, utánvéttel 275,- Ft-ért. Különböző tenyészési és begyűjtési bemutató 1990 májusában 500,- Ft-ért. Molhár Mihály, 7039 Németkér, Széchenyi u. 128.

Nyolcéves AVIA új motorral eladó. Szekszárd, Tartsay út, Halbólt. Telefon: (74) 11-600.

Trabant motor 9 éves, komplett, felújításra eladó. Telefon: (74) 16-963 17-19 óráig naponta.

Négy és fél éves, jó állapotban lévő Zastava eladó. Tolna, Damjanich u. 1. Telefon: 40-789.

Üzemképes IKARUS autóbusz ABC-nek berendezve, áramfejlesztővel eladó. Jelige: „ABC Ikarusz 182010” a szekszárdi Hirdetőben.

Fél éves Dacia motoros ARO eladó. Érdeklődni: (75) 30-129 telefonon.

Follow me és egyéb nyelvleckerorozatok hanganyaga magnókazettán olcsón eladó. 2112 Verezegyház, Kinizi u. 50. Kálmán vagy Telefon: 06 (11) 285-917.

Egyedülálló idős személlyel eltartási szerződést kötnek, havi járadékot fizetnek, balatoni, budapesti házért, lakásért. „Nyugodt időskor” 7081 Simontornya, Pf.: 35.

Hirdetését telefonon is feladhatja

Budapest	141-4655
Pécs (72)	41-580
Szekszárd (74)	16-277
Dombóvár (74)	66-779
Paks (75)	11-173
Tolna (74)	40-476

Révai Nagylexikona

Az első két kötet ára: 917,- Ft/db

A Babits Kiadó pótmegrendelést vesz fel a Révai Nagylexikona egész sorozatára, a beérkezés sorrendjében, korlátozott példányszámban.

Név:

Cím:

.....példányban

megrendelem

a Révai Nagylexikon kötetét az alábbi címen:

Babits Kiadó, 7100

Szekszárd, Pf.: 237

Megrendelése után a megjelenéssel és fizetéssel kapcsolatos

kérdésekről részletes tájékoztatót,

valamint befizetési csekket küldünk!

Részletfizetési kedvezmény!

DÁTUM

Partiba vágva

Van ennek a szókapcsolatnak jassznyelvi jelentése is, de most azt ajánlom, foglalkozzék vele az, akit érint. Az a parti, amiről ez a néhány sor szól, általában az USA-ban jön létre, ha ugyan létrejön, hiszen éppen ez a dolog lényege. Azok a hölgyek ugyanis, akik odaát karriert óhajtanak csinálni, manapság nem csupán szívükre, vagy női hetedik érzékükre hallgatnak, hanem magánéletükre is. Ok potom tízezer dollárért vállalják, hogy az áldozatul kiszemelt férfiú veséjébe látanak, kiderítik iskolázottságát, hitelképességét, jövőre való alkalmatosságát, s mindazt ezen kívül is, ami segíti a helyes párválasztást. A hölgyek azt mondják, ez még mindig kifizetődőbb, mintha értékes éveket vagy dollárokat tékoznának el azért a néhány nyamvadt ölelésért.

A hölgyeknek igazuk van, s azt hiszem, a mostani valutánséges időkben is válalkozhatnánk rá, amúgy közösen, hogy kitudjuk a jövődöbéli választottak emberi, politikusi gyengéit. Ha csupán kétszázanként összeállnánk, már akkor is megtudnánk vizsgálni a jelöltet. Ha mindenképp meg lehetne nyerni az ügynek, kerekén ötvenezer ön- és közjelölt politikusról kaphatnánk képet. (Talán van is ennyi, de ha nincs, majd lesz.) Nem tudom azonban, hogy az az iroda, amely eddig holmi csip-csup völegényvizsgáló volt, nem fejlődne-e hetek alatt világcéggé?! Akkor pedig érdemesebb lenne itthon megalapítani. Erre viszont jögi lehetőség nincs. Mit tegyünk most? Vagy elhisszük azt a sok szépet, jót, amit magukról mondanak, vagy belevágunk a partiba. Akár az elevenbe...

Töttös Gábor

Az öntevékeny és „csak” a lekösség iránt elkötelezett Társadalmi Választási Fórum levélben kereste meg a különböző politikai pártokat. A megkeresés kettős célt szolgál. A választópolgár szeretné tudni, hogy a pártok hatalomra kerülésük esetén mit terveznek a legégetőbb, hűsbavágó kérdésekben; ugyanakkor fölkinálja öntevékeny szervezeteinek tapasztalatait a pártok készülő programjaihoz. A párbeszéd nyilvános fórumokon fog lezajlani, és a legfontosabb témákra összpontosít. Az első december 15-én, pénteken délután 16 órakor kezdődik az óbudai „Selyemgombolyítóban” (III. Miklós tér 1.)

Kiadták hétfőn az Egyesült Államoknak Luis Arce Gomez volt bolíviai belügyminisztert – közölték belügyminisztériumi források. Gomezt vasárnap vették őrizetbe az ország keleti részében fekvő Santa Cruz város közelében és hétfőn az Egyesült Államokba vitték. Az amerikai hatóságok azzal vádolják a volt belügyminisztert, hogy köze van a kábítószer-kereskedelelemhez.

Az országgyűlés építési és közlekedési bizottsága hétfői ülésén több mint két órán át tartó vita után a lakásgazdálkodásról beterjesztett koncepciót elutasította.

II. János Pál pápa magánkihallgatáson fogadta Konkoly István szombathelyi, és Stefan László eisenstadti (kismartoni) püspököt. A megbeszélések középpontjában a pápa két éven belül esedékes magyarországi látogatásával kapcsolatos kérdések álltak.

A legérintettebb, Vaino Väiljas, a szovjet hírugynökségnek nyilatkozva cáfolta azt a saájába adott kijelentést, amely szerint az észti tévének nyilatkozva azt mondta volna, hogy az SZKP KB szombati ülésén Gorbacsov felajánlotta lemondását. Ugyancsak határozottan cáfolta az ezzel kapcsolatos híreket Frolov, a Pravda főszerkesztője, aki szombat óta a KB titkára is.

Megcsapolják az amerikai katonai gépezetet? Valószínűleg igen, sőt talán egészen bizonyosan. A kérdés csak az, mikor, milyen mértékben érinti ez a „műtét” a Pentagont és az egyes haderőnemeket. A meglehetősen jól informált nyugati sajtót – többi között a hamburgi Der Spiegel – mostanában egyre több kiszivárogtatott értesülést közölnek arról, hogy az Egyesült Államok felső politikai vezetése a katonai költségvetés és a fegyveres erők létszámának olyan csökkentésére készül, amilyenre a vietnami háború befejezése óta még nem volt példa.

Leninnek mennie kellett

A sötétség leple alatt, vasárnap éjszaka szakértő kezek eltávolították helyéről Lenin szobrát a Krakó melletti Nowa Huta egyik lakótelepéről. A közeli Wroblowicébe szállították, hogy ott helyreállítsák. Erre azért volt szükség, mert a Lenin-emlékmű környékén immár rendszeressé vált tiltakozó akciók és összejövendések „zavarták a környék lakóinak nyugalalmát”. A szobor eltávolítása azt jelenti, hogy sem a Mazowiecki-kormány, sem a lengyel rendőrségnek nem sikerült más megoldást találni az emlékmű megvédésére a szélsőséges fiatalokkal szemben, akik több ízben megpróbálták felrobbantani vagy felgyújtani a szobrot. A helyreállítás után dönt majd a krakkói tanács az emlékmű új helyéről.

Kakukktojás – Cinege-fészek

Czinege Lajos nyugalmazott miniszterelnök-helyettes, egykori honvédelmi minisztert hallgatta meg az Országgyűlés honvédelmi vizsgálóbizottsága hétfői, második ülésén.

Mint ismeretes, az Országgyűlés október 18-i tanácskozásán a miniszterelnök parlamenti bizottság kiküldését kérte, hogy az vizsgálja meg dr. Bokor Imre nyugállományú mérnök ezredes Kiskirályok mundérban című könyvében leírtakat.

A vizsgálóbizottság több mint két és fél órán keresztül tett fel kérdéseket Czinege Lajosnak pályafutásával, szakmai képzettségével, magánéletével, s a könyv öt érintő megállapításával kapcsolatban.

Czinege Lajos elmondta: megrázta őt a könyv, elsősorban azért, mert abban nem esik szó arról, hogy a hadseregben több évtizeden keresztül kemény munka folyt. Erkölszi, politikai és becsületbeli kérdésnek tartotta, hogy lemondjon katonai rendfokozatáról, ha ezzel hozzájárulhat ahhoz, hogy a hadseregben megnyugodjanak a kedélyek.

A képviselőket élénken foglalkoztatta Kaszópuzta ügye. Ennek kapcsán az egykori miniszter kifejtette: több olyan szigorúan titkos katonai objektumot kellett létrehozni, amelyet el kellett rejtetni a külvilág elől. Ezért ha egy ilyen épült, általában létrehoztak egy hozzá hasonlót is. Ez utóbbi tevékenységét „felnagyították”, hogy ezzel álcázzák az eredetét, s ez vonja el az „érdeklődők” figyelmét. Említtet egy esetet, amikor egy fontos objek-

tumról suttogni kezdtek a környező településen, milyen üzem lehet az, ahova reggel nem megy be senki és este nem jönnek ki onnan. Ekkor néhány katonát olajos, festékes munkaruhába öltöztettek, s ők minden reggel be mentek a létesítménybe, majd többnyire kártyázással ütötték el a „munkaidőt”.

A Szovjetunióban létrehozott „meseliget” kapcsán elmondta: úgy érezte, valamivel viszonznia kell azt a rengeteg segítséget, amit a szovjet hadsereg től kaptak.

Lakáscseréit is hosszasan indokolta, mondván: csak első budapesti lakásukba költöztek ízlésük szerint, később mindannyiszor kényeszmegoldás volt a költözés. Leányfalui nyaralóját illetően elmondta, hogy annak mintegy egyharmadát saját maga építette, családi segítséggel.

Egy kérdésre válaszolva a nyugalmazott miniszterelnök-helyettes rámutatott: ő is kíváncsi, hova lett az a 20 milliárd dollár, amely jelenleg hazánk külföldi adóssága. Kijelentette: az összes európai hadsereg közül a miénk volt a legolcsóbb. Az biztos, hogy a hadsereg nem kapott ezekből a hitelekkel.

Az állami pénzek magáncélokra fordításáról úgy vélekedett, hogy a Honvédelmi Minisztériumban semmi sem volt „magasabb szintű” a vendéglátás, mint bármelyik más tárcaánál. A speciális vadászaútkat pedig azért alakították ki, hogy a gyakorlatlan vadászok nehegy balesetet okozzanak.

Holnapi
számunkban
olvashatják,

mi köze

a természetvédelemnek
a szovjet hadsereghez